

Anne Babalar İçin Rehber

DyPaTeC

Dyslexia - Parents 'and Teachers ' Collaboration

Teşekkür

DYPATEC projesi Padagogische Akademie des Bundes in der Steiermark öncülüğünde başlatılmıştır. Bu projenin ko-ordinatörlüğü projenin ilk iki yılında Mag H. Posch (Graz), üçüncü yılında ise R. Claes (Luxemburg) tarafından üstlenilmiştir.

Bu yayın ve tüm kısımları telif hakları tarafından korunmaktadır.

Bu Anne-Baba rehberinin içeriğinden Avrupa komisyonu sorumlu değildir. Bu yayın AB tarafından talep edilen bir çalışmanın parçası olduğu için para ile satılamaz.

Bu Anne-Baba rehberinin ya da herhangi bir parçasının çoğaltılması ve/veya kopyalanması, ancak ilk baskısı yapıldıktan ve Mag. H. Posch ile R. Claes'den izin alındıktan sonra mümkündür.

Anne-Baba rehberinin kapak tasarımı Patrick Pax (e-posta: pcpax@pt.lu) tarafından yapılmıştır.

Printed by OIL (European Commission) Luxembourg - June 2007.

ISBN 978-80-7290-313-9

İÇİNDEKİLER

0. GİRİŞ 5

1. DİSLEKSİ NEDİR ? 7

2. ERKEN TEŞHİS VE ÖNLEM 15

3. DİL VE KONUŞMA GELİŞİMİ 19

4. AİLEVİ DURUM VE SOSYAL ÇEVRE 27

5. OKUL İLE ANNE-BABA ARASINDAKİ ETKİLEŞİM 33

6. OKUL HAYATINDA, DİSLEKSİK ÇOCUĞA NE FAYDALI OLUR ? 39

7. GÜDÜLEME VE ÖZGÜVEN 53

8. ÖĞRENME STRATEJİLERİ VE STILLERİ 61

9. EVDE ALIŞTIRMA YAPMAK 71

10. BİLGİSAYAR KULLANIMI 89

11. YABANCI DİL ÖĞRENİMİ 97

12. OKUL SONRASI YAŞAM 111

13. DİSKALKULİ 115

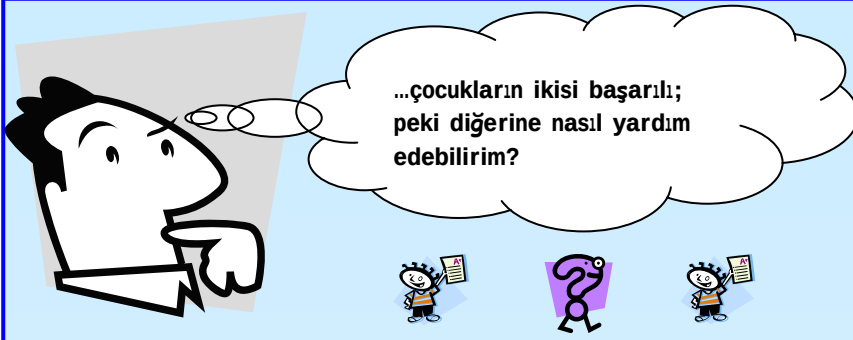
14. DİSLEKSİK ÇOCUKLARIN HAKLARI 121

15. OKULDAKİ VE EVDEKİ SORUNLAR "DİSLEKSİK ÇOCUĞUN GÜNLÜK PROBLEMLERİ VE RUTİNİ"

16. KAYNAKÇA

17. YAZARLAR LİSTESİ

0. GİRİŞ

Disleksiye içeren okuma-yazma zorlukları üzerine yazılmış olan bu rehber, sadece **anne-babalar** için değil, onlarla disleksik bir çocuk hakkında konuşurken bir rehberle başvurmak isteyebilecek **öğretmenler** ve **uzmanlar** için de faydalıdır. Rehber, görsel motor birleştirme alıştırmaları üzerine bir DVD içermektedir. Diskalkuli konusundan da kısaca bahsedilmektedir.

Rehberin **içeriğini**, anne-babalar ve öğretmenler tarafından seçilen birçok konuyu kapsamaktadır. Rehber; disleksik çocukların evde ve okulda karşılaştıkları sorunları, öğrenme stratejileri ve stillerini, disleksisi olan çocukların gerek anadillerinde gerekse yabancı dillerde okuma-yazma etkinliklerinde nasıl destekleneceğine dair bilgileri, bazı faydalı adresleri vs. içermektedir.

Bu rehber, **yedi dilde** mevcuttur (İngilizce, Almanca, Çekçe, Polonyaca, Fransızca, Matlaca ve Türkçe). Bu çalışma; tıp, psikoloji, dilbilim ile eğitim alanlarından gelen kişilerden oluşan disiplinlerarası ve kültürlerarası bir ekip ile disleksik çocukların anne-babalarının ortak ürünüdür. Önerilen kaynak ve materyallerin yanında iletişim adresleri her rehberin **yayınlandığı ülkeye özgüdür**.

Bu rehberin tüm yazarları, aşağıdaki maddeleri de içeren **Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne** (Birleşmiş Milletler, 1989) bağlılıklarını ifade ederler.

- Taraf Devletler, çocuğun eğitim hakkını kabul ederler ve bu hakkın fırsat eşitliği temeli üzerinde tedricen gerçekleştirilmesi görüşüyle (...) (Madde 28)
 - Taraf Devletler, çocuk eğitiminin aşağıdaki amaçlara yönelik olmasını kabul ederler;
 - a) Çocuğun kişiliğinin, yeteneklerinin, zihinsel ve bedensel yetilerinin mümkün olduğunca geliştirilmesi; (...) (Madde 29)
- (http://tr.wikisource.org/wiki/%C3%87ocuk_Haklar%C4%B1_S%C3%B6zleşmesi)

AB projesi DYPATEC ekibi (Socrates/Grundtvig2) Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilmiştir. Temmuz 2006

DİSLEKSİ

Anne-babalar, öğretmenler ve uzmanlar için CD ve DVD içeren bir rehber

İçerik:
anne-babalar ve öğretmenler tarafından seçilmiş konular

**İngilizce
Almanca
Çekçe
Polonyaca
Fransızca
Maltaca
ve Türkçe'de**

mevcuttur

**Çocuk
Hakları**

1. DİSLEKSİ NEDİR?

Ben disleksiğim...

Annem ve babam, ben okula başlayıncaya kadar, benimle ilgili ciddi bir sorun yaşamadılar. Okumayı, diğer çocuklardan daha uzun sürede öğrendiğimi fark ettim; bu yüzden kitaplardan uzak durdum. Çok uğraşmama rağmen, el yazım da o kadar iyi değildi. Tahtada yazılanları defterime geçirmek çok uzun zaman alıyordu ve hatasız yazmayı hiçbir zaman başaramadım. Hecelemek benim için hala bir kabustur! Okul çantam hep karma karışıktı ve aradığımı bulmam saatler sürerdi.

Sınıfta beni ezerlerdi, çünkü en iyilerin arasında değildim. Çoğu zaman öğretmenin verdiği talimatları anlamazdım ve sormaya çekinirdim çünkü yapılan işte her zaman geri kalırdım. Sınıfta dikkatim çok çabuk dağılırdı ve okuldan nefret ederdim. Öğretmenlerin bana taktıklarını düşünürdüm ve sık sık benim tembel ve aptal olduğumu söylerlerdi.

Oyun alanında, hemen lider olurdu çünkü bir sürü fikrim olurdu. Anne ve babam, özellikle iki ablam da sınıflarında en iyilerin arasındayken, benim okulda zorluk çekmem karşısında, evde hayrete düşüyorlardı. Okulu bittiğinde, kendime güvenim azalmıştı ve gelecek için iyimser düşünmüyordum.

Bana disleksiden bahseden yakın bir arkadaşım olmasaydı, sonum ne olurdu bilmiyorum? Bilgisayar bilimleri okumayı sorun yaşamaksızın sürdürdüm ve bugün kendi işimi başarıyla yürütüyorum.

Artık disleksik olmamdan dolayı hiçbir sorun yaşamıyorum; ama anne-babam ve öğretmenim disleksi hakkında zamanında bilgi sahibi olsalardı, okulda çektiğim bir sürü sıkıntı önlenebilirdi.

Marc

DİSLEKSİ

PES

ETME!

**MUTLAKA
BİR YOL
BULUNUR!**

1. DİSLEKSİ NEDİR?

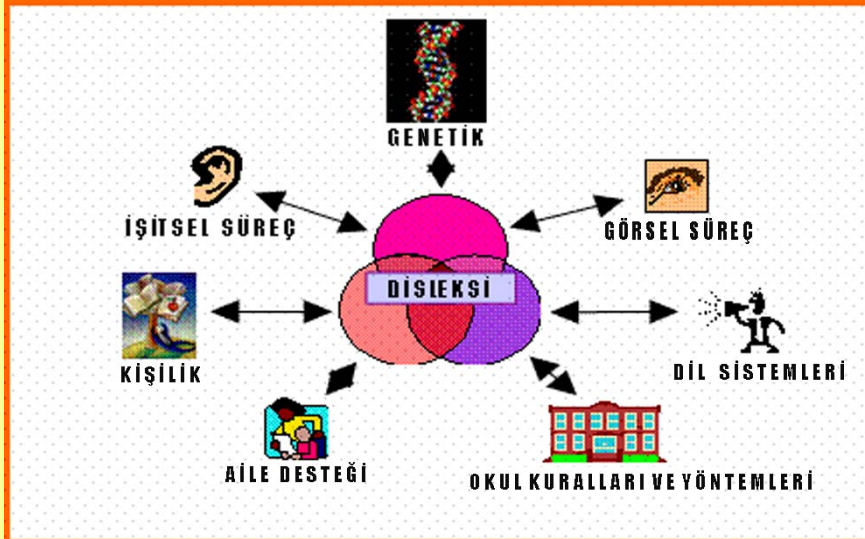
DİSLEKSİNİN TANIMI

Disleksi; okuma, heceleme ve yazmada yaşanan sorunlarla kendini gösteren bir çeşit bilgi işleme zorluğudur. Birçok durumda sorunlar aşağıdaki gibi tanımlanabilir:

- Kelimeleri tanıma ve hatırlama
- Verilen talimatları takip etme
- Kelimelerdeki harfleri, cümlelerdeki kelimeleri, metinlerdeki cümleleri sıraya koyma
- Duyulanı ve/veya okunanı tanıma ve anlama (işitsel ve görsel süreç)
- Heceleme ve dil bilgisinde zayıflık
- Organizasyon
- Çoğu durumda, ekstra sorunlar (koordinasyon, diskalkuli, disgrafi, hiperaktivite, görsel problemler vs.)

Bunlalar beraber, özgüven yetersizliği ve düşük motivasyon görülebilir. Okuma, yazma ve hecelemede yaşanan sıkıntılar; disleksiklerin sahip olduğu yaratıcılık ve/veya görsel/teknik gibi alanlardaki yetenekleri sayesinde telafi edilebilir.

Genler, işitsel ve/veya görsel süreç güçlükleri, eğitim gibi birçok etken faktör; aşağıda gösterildiği gibi birbirlerini çok yönlü bir şekilde etkiler. (Kaynak: Reid 2005, Dyslexia and Inclusion, David Fulton Publishers, London)

ETKEN FAKTÖRLER

GENETİK

"Bu, ailemde senelerdir var!!"

İŞİTSEL SÜREÇ

"Bazı harflerin sesleri aynı!"

GÖRSEL SÜREÇ

"Harfler bazen içi içe geçiyor!"

KİŞİLİK

örneğin:
"Sınıfın maskarası"

DİL SİSTEMLERİ

"Duyduklarımı yazabilir miyim?"

EVDE DESTEK

"Biraz insaf! olun!"

OKUL

"Yeteneklerimi keşfedin!"

1. DİSLEKSİ NEDİR?

Belirtilere Dikkat!

OKUL ÖNCESİ (3 - 5 yaş)

- sesleri, kelimeleri, harfleri hatırlamada güçlük
- alfabedeki ve kelimelerdeki harflerin, verilen talimatların,vs. sıralarını hatırlamada güçlük
- okunuşu benzer olan kelimeleri karıştırma
- kopyalama ve boyamada zayıflık
- zayıf hafıza
- ailede disleksi olması
- Bazı aktivitelerde yavaş tepki verme (harf/kelime oyunları....)

İLKÖĞRETİM (6 - 11 yaş)

- okula gitmede isteksizlik
- kelimeleri/harfleri/sesleri öğrenmede güçlük
- verilen talimatları takip etmede güçlük
- kelimeleri harflere veya hecelere ayırmada güçlük
- kelime ve ses bilgisinde zayıflık
- Okuma ve/veya hecelemede güçlük
- organize olamama
- davranış bozuklukları, asabiyet gösterebilir.

ORTAÖĞRETİM (12 - 18 yaş)

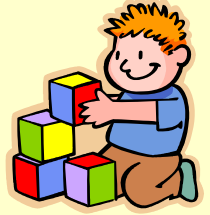
- okurken ve/veya hecelerken harf ve seslerin sıralanmasında güçlük
- ödev ve yazılı çalışmaların çok zaman alması
- zamanı yetiştirememesi
- hatırlama ve organize olmada güçlük
- sürekli bir asabiyet hali
- okuldan kaçmak için çeşitli taktikler geliştirme

ORTAOKUL SONRASI (yükseköğretim, iş hayatı)

- telafi mekanizmalarına başvurma (okuma-yazmadan kaçınmak için)
- özgüven eksikliği (okuldaki deneyimlere bağlı olarak; disleksi derneklerinden yardım alınabilir)
- organize olamama (teknoloji kullanımında, eğitimde)
- fazla okuma-yazma gerektirmeyen işler

ÇEŞİTLİ BELİRTİLER

OKUL ÖNCESİ

İLKÖĞRETİM

ORTAÖĞRETİM

SONRASI

1. DİSLEKSİ NEDİR?

Kaynakça

Government of Ireland (2001). *Report of the Task Force on Dyslexia*. Dublin: Government Publications Sales Office.

Klicpera, Ch., Schabmann, A., & Gasteiger-Klicpera, B. (2003). *Legasthenie. Modelle, Diagnose, Theorie und Förderung*. München: Reinhardt UTB.

Reid, G. (2005). *Dyslexia and Inclusion*. London: David Fulton Publishers.

Reid, G. (2004). *Dyslexia: A Complete Guide for Parents*. Chichester: John Wiley & Sons.

Rosenkötter, H. (1997). *Neuropsychologische Behandlung der Legasthenie*. Weinheim: Psychologie Verlags Union.

Schulte-Körne, G. (Hrsg.). (2001). *Legasthenie: erkennen, verstehen, fördern. Beiträge zum 13. Fachkongress des Bundesverbandes Legasthenie 1999*. Bochum: Winkler Verlag.

Steltzer, S. (1998). *Wenn die Wörter tanzen. Legasthenie und Schule*. München: Ariston.

2. Erken Teşhis ve Önlem

Okuma, yazma ve hecelemede zorluk çekme riski taşıyan çocukların erken teşhisi

Okuma, yazma ve hecelemeyi öğrenmede yaşanan zorluklar her dilde ve her ülkedeki çocuklarda görülür. Her ne kadar ülkelere özgü eğitim sistemleri ve dil gelişimleri farklı sonuçlar yaratsa da; aynı alfabe sistemine sahip kültürlerdeki çocuklar, benzer sorunlarla karşılaşmaktadır. Son yirmi yıldır, farklı ülkelerdeki araştırmacılar, bir çocuğun okuma-yazma zorluğu çekip çekmeyeceğinin, 5-6 yaşlarına kadar gelişen belli becerilerinin gözlemlenmesiyle tahmin edilebileceğini farketmişlerdir.

"Disleksi olma riski taşıyan çocuklar" aşağıdaki hususlarda sorun yaşayabilir:

BECERİLER	NASIL ANLAŞILIR?
fonolojik farkındalık Kafiyelerin farkında olmak	"Hangi iki sözcük kafiyelidir: dün-gün-kan?"
kafiye üretme	"'Bak' kelimesi ile kafiyeli olan sözcükler bul"
Seslerin ve kelimelerin sıralanışlarını ezberleme	"Yılın mevsimleri / haftanın günleri nelerdir?"
Sesleri fark etme	"Gez-göz sözcükleri aynı şekilde mi söylenir? Değilse- fark nedir?"
Kelimelerde ses ve hecelerin yerlerinin farkında olma	"'Anne' kelimesinin baş harfi nedir?"
Ses-harf uyumunu öğrenme	"A harfi, nasıl telaffuz edilir?"
görsel-uzamsal beceriler Harflerin farkında olma	"Otobüs durağında hangi harf yazılı?"
benzer harfleri ayırt etme	"Bu harfler aynı mı farklı mı? m-n, l-t, p-b-d-g"
motor beceriler ince motor beceriler	"Çocuk boncukları ipe çabuk dizebiliyor mu?"
motor koordinasyon	"Çocuk topu yakalayabiliyor mu?"
denge	"Çocuk tek ayak üstünde durabiliyor mu?"
görsel-motor koordinasyon	"Buradaki şeklin aynısını çizebilir misin?"
konsantrasyon süresi	"Çocuk bir işe uzun süre konsantre olabiliyor mu?"

Bu sorunların, özellikle de dil becerilerine ilişkin olanlarının, **erken teşhisi; disleksi riski taşıyan çocukların** belirlenmesinde yardımcı olabilir.

Erken Teşhis

Fonolojik farkındalık

Görsel-uzamsal beceriler

Motor beceriler

Konsantrasyon süresi

Fonolojik görsel ve motor beceriler, bir arada değerlendirmeli

2. Erken Teşhis ve Önlem

Tarama yöntemleri

Çocukların disleksi riski taşıyıp taşımadığını anlamaya yarayan en temel faktörler dikkate alınarak, bir takım **tarama testleri** geliştirilmiştir. Bunların büyük bir kısmını, **anketler** ve **fonolojik farkındalık testleri** oluşturmaktadır.

Okuma-yazma ve hecelemede başarılı olup olunmayacağı, 3-6 yaş arasındaki çocukların **% 70 - 80'inde** tahmin edilebilmektedir.

Ne yazık ki; disleksik çocuklar, genellikle okul eğitimleri başlamadan teşhis edilemiyor. Çoğu durumda, bu teşhis, ancak ilkokul bitiminde gerçekleşiyor. Oysa **ÇOK DAHA ERKEN** yapılmalı.

Disleksinin Önlenmesi

Son on yıldır, disleksinin önlenmesi için **iki temel yaklaşım** dikkate alınmaktadır:

1. Okuma, yazma ve heceleme güçlüğünün artma riski taşıdığı tespit edilen çocuklara özel eğitim verilir.
2. Yaşları 3 - 6 arasında olan tüm çocuklar, okuma, yazma ve hecelemeyi öğrenmeye temel oluşturan genel programlarda yer alırlar.

Birçok ülkede yaşanan deneyimler **ikinci yaklaşımı** destekler görmektedir. Eğer 3 - 6 yaş arasındaki her çocuk erken müdahale programına katılırsa:

- Risk altında olduğundan şüphelenilen çocukların, diğerleriyle aralarında bir fark oluşması önlenir.
- Altı aylık bir program, okulda, çocuklara 2-3 yıllık bir başarı getirir.

Okuma, yazma ve heceleme güçlüğünün önlenmesine yönelik bilgilerimizi genişletmek için daha fazla araştırma yapılması gereklidir.

Tarama Testleri

- **Anketler**
- **Fonolojik farkındalık testleri**

Önlem

Tercihen:

3 - 6 yaş arasındaki tüm çocukların, ayırım gözetmeksizin, bir erken müdahale programına katılmaları sağlanır.

3. DİL VE KONUŞMA GELİŞİMİ

Dil kullanımında gereken temel beceriler

- **seslerin, kelimelerin ve cümlelerin işitsel algılanışı**

Balık nerede?

- **tonlamanın algılanması**

Öğreniyorsun. Öğreniyorsun? Öğreniyorsun!

Tonlamadaki farklılıklar farklı anlamlara yol açar!

- **kelime ve seslerin anlaşılması**

Kedi köpeği kovalıyor. Köpek kediyi kovalıyor.

Kelimelerin anlamlarının bilmen gerekir!

Kelimelerin farklı şekillerde sıralanışı, farklı anlamlara yol açar!

- **seslerinin telaffuzu**

“kedi”, “bey”, “şal” gibi.

- **kök halindeki kelimelere farklı ekler getirme**

göster - gösterdi; taşı - taşıyor; kelime - kelimeler

- **kelimelerin cümle içine yerleştirilmesi**

Bir pantolon aldı.

Tavşan toprakta bir çukurda yaşıyor.

Bu temel dil becerilerinin yanı sıra, dil edinimini sağlayan ve dil gelişimini etkileyen başka yetenekler de vardır.

Sözlerin algılanması

? !

Dili kavrama

Dil ve telaffuz

Cümle kurmak

3. DİL VE KONUŞMA GELİŞİMİ

ALGI

- dokunma ile algılama - dokunma duyusu

- nesnelere dokunma ve onları kavrama
- sesleri "hissetme" (örnek: "m" - "p")

- işitsel algı - duyma

- Ses nereden gelir?
- sesi tanıma
- farklı seslerden birine yoğunlaşma
- farklı seslerin ayırt edilmesi
- resimlerle seslerin ilişkilendirilmesi
- Konuşmayı yazıya dökmek

Hece ve seslerin algılanabilmesi, yazma ve konuşma becerilerinin kazanılmasındaki en önemli unsurdur:

- Sesleri birbirinden ayırma
kara – yara; arı – ara; sev – sel
- Bir sesi tanıma
"masa", "resim" sözcüklerinde hiç "m" var mı?
"lamba" kelimesinin ilk/son harfi nedir?
- Sesler arasındaki farkı görme
 - Ortak sesleri olan kelimeler
serin – sele – sepet; bul – kul – pul
 - kafiyeli kelimeler
tür – hür – ten
 - Uymayanı bulmak
taş – tel – sel
- Bir sesin yerine bir diğerini koymak
kaz – köz; tez – tuz

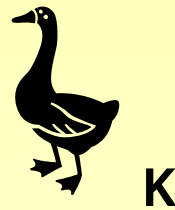
İyi bir işitsel algı, dil kazanımının ön koşuludur!

Kelime
dağarcığının
geliştirilmesi

Telaffuz

Konuşmanın
algılanması ve
kavranması

Seslerin
algılanması

3. DİL VE KONUŞMA GELİŞİMİ

- görsel algı - görme

- İki şekil/resim arasındaki farklar nelerdir?
- Bu nesneyi tarif edebilir misin?
- p-d-b harfleri arasındaki fark nedir?

İyi bir görsel algı; okuma, yazma ve heceleme kazanımının ön koşuludur!

TELAFFUZU SAĞLAYANLAR

Dudaklar, dişler, dil, ağız ve öndamak; seslerin doğru telaffuz edilebilmesi için gereklidir. Onların karışık ve hızlı hareketleri, telaffuz edilecek seslerin oluşumunu sağlar.

Dil gelişiminin başında, harfleri yutma, kelimeleri farklı söyleme, basitleştirme gibi "telaffuz hataları"nın oluşması doğaldır.

Örnek: araba ➤ ayaba, kedi ➤ tedi gibi

Ancak; bu hatalar 4 yaşından sonra da sıklıkla yapılıyorsa, bir uzmana danışın.

MOTOR GELİŞİMİ

Motor gelişimi; ayrıca, konuşma, yazma ve heceleme için de gereklidir.

Yazarken eli doğru şekilde hareket ettirebilmek için, ince motor becerilerine ihtiyaç duyulur.

Motor problemleri, konuşurken yapılan ağız hareketlerinde ve ona eşlik eden jest ve mimikler sırasında da görülebilir.

Görsel netlik

Harflerin
öğrenilmesi

Harflerin ayırt
edilmesi

db

Telaffuz

Konuşma
hataları

İnce motor
becerileri

Ağız
hareketleri,
jest ve
mimikler

3. DİL VE KONUŞMA GELİŞİMİ

Dil öğrenimi oldukça karmaşık bir süreçtir. İşte bazı ipuçları:

YAPILMASI GEREKENLER :)

- çocuğunuzla mümkün olduğunca konuşun;
- anneler henüz doğmamış çocuklarıyla (yaklaşık 6. aydan itibaren) konuşabilirler / konuşmalıdır;
- birlikte resimli kitaplara bakın, resimler hakkında konuşun;
- ona, ev içinde ve dışındaki çeşitli şeylerin adlarını söyletin
- çocuğa o an ne yaptığınızı söyleyin;
- çocuğu dinleyin;
- ona kitaplar okuyun;
- onunla dille ilgili oyunlar oynayın;
- ona tekerlemeler öğretin;
- her gün en az yarım saat boyunca; çocuğunuzla oynayın ve onunla televizyon veya başka dikkat dağıtıcı unsurların olmadığı bir ortamda konuşun;
- çocuğunuza, yanlışlarını kendisinin düzeltmesi için zaman verin.

YAPILMAMASI GEREKENLER :(

- televizyonu, kişisel iletişimin yerine koyma;
- çocuğun yanlışlarına gülme;
- herhangi bir yanlış yaptığında ona sırtını dönmek;
- Çocukla İletişim
- Resimli kitaplar
- Kelime haznesinin gelişimi
- Dil bilinci
- Pratik kurallar
- Sorunlar

Çocukla

iletişim

Resimli

kitaplar

Kelime

hazinesini

geliştirme

Dilsel

farkındalık

problemler

4. AİLEVİ DURUM VE SOSYAL ÇEVRE

Bu sorun kimden ya da neden kaynaklanıyor?

Bu sorun hiç kimsenin suçu değildir!

- Disleksi birçok farklı faktörden kaynaklanabilir ve olumsuz aile ve okul koşullarından dolayı ilerleyebilir. Suçlayacak birini aramak normal bir tepkidir, fakat bunun kimseye bir faydası yoktur.
- Öte yandan, çocuğunuzun mutlaka tıbbi kontrolden (gözler ile kulaklarının) geçmesi gereklidir.

Çocuğumuzun zekası hakkındaki şüphelerimiz doğrulanmış mı oluyor?

İnsanlar çoğunlukla yardımcı olmak ister ve size çocuğunuzun o okulun taleplerini karşılayamadığını söyleyebilirler. Oysaki, aslında çocuğun yeteneklerine dair doğru bir teşhis konulmamıştır.

- Disleksinin aptal olmayla kesinlikle bir ilgisi yoktur. Çocuğunuzun okuma, yazma ve heceleme dışındaki alanlarda özel yetenekleri olabilir.
- Aşılması gereken zorluklara rağmen, çocuğunuza saygı duymalı ve onu, gelişimini, bağımsız bir insan olarak kabul etmelisiniz.

Çocuğumuza yardım etmek için biz ne yapabiliriz?

- Çocuk, yaşayabileceği olası sorunlar hakkında uygun bir dille bilgilendirilmelidir; bununla beraber, anne-babasının destek ve anlayışına her zaman güvenebileceğini bilmelidir.
- Ev, çocuğun kendini güvende hissettiği bir yer olmalıdır. Okuldan eve gelir gelmez, "Okul nasıldı?" gibi sorular sormak doğru değildir.
- Evdeki günlük hayat; düzenli olarak, ona görevlerinin açıklamasını yapıp bunları organize etmesine yardımcı olarak ve açık talimatlar vererek kolaylaştırılabilir.
- Çocuğa düzenli olarak yerine getirmesi gereken küçük sorumluluklar vermek, onun kendisine olan güvenini artırır.

Kimse suçlanmamalıdır

Çocuğunuzun yeteneklerine inanın

Evde destekleyin

4. AİLEVİ DURUM VE SOSYAL ÇEVRE

Çocuklar okumayı okuyarak öğrenir!

Çocuğunuzun okumayı öğrenmesine, onda okumaya yönelik ilgi uyandırarak yardımcı olabilirsiniz. Çocuğunuza kitap okumak, özellikle de onunla birlikte okumak iyi bir yöntemdir.

- Beraber oyunlar oynayın. Masaüstü oyunları ile etkileşime dayalı oyunların hepsi; sorunları çözmek için gereken sosyal becerileri geliştirmesine, işleri sırasıyla yapmayı ve kendi kararlarını vermeyi öğrenmesine yardımcı olabilir.

Nereden yardım alabiliriz?

- Disleksi ile ilgilenen birçok uzman grubu ve anne-babalardan oluşan birçok grup var.
- Anne-babalar olarak konu hakkında yeterli bilgiye sahip olmak önemlidir.

(Kitaplar, seminerler ve uzmanlarla yapılan görüşmeler).

“Beklemek” doğru çözüm müdür?

Anne-babalara çoğunlukla beklemleri tavsiye edilir. "Kendi kendine düzelir. Çocuk, zamanla, iyileşir..." Bunlar kötü birer tavsiyedir. Disleksi büyümeyle geçecek bir şey değildir!

- Disleksisi olan bir insan, sorunlarıyla başa çıkmayı ve öğrenmiş olduğu telafi yöntemlerini kullanmayı öğrenir.
- Ne kadar erken yardım alınırsa, o kadar faydalı olur. Sürekli bir başarısızlık hali, motivasyon eksikliğine ve / veya başka olumsuz davranışlara (bir şeyleri yapmayı reddetmek vs.) yol açar.

Bu dolaylı etkilerle baş etmek, genellikle, çoğu zaman daha zor bir hale gelir.

Peki ya, çocuğumuz saldırgan ya da içine kapanıksa?

- Devamlı olarak başarısız olan ve aşağılanan çocuklarda, genellikle, davranış bozuklukları görülür. Hatta, psikosomatik semptomlar bile gözlenebilir.
- Okul başarısını çok fazla önemsemeyerek, çocuğun kendine güven duymasını sağlamak önemlidir.
- Eğer, çocuk kendine güvenini yitirmişse, öğretmenlerinden ya da bir eğitim psikoloğundan yardım istenebilir.

Evde destek

Uzman yardımı

Beklemeyin

Davranış bozuklukları

4. AİLEVİ DURUM VE SOSYAL ÇEVRE

Arkadaşlar ve tanıdıklar karışırsa ne yapmalıyız?

- Yakın akrabalara ve arkadaşlara problemi anlatın.
- Okulda problemler olunca, yardımları kabul edin.
- Fakat, gereksiz müdahalelere göz yummayın!

Kardeşlerin kıskançlığıyla nasıl baş edebiliriz?

- Kardeşlerin anlayış ve sempatilerini arttırmak için disleksik çocuğun durumunu onlara anlatmak önemlidir.
- Kardeşler arasında karşılıklı yardımlaşma desteklenmeli.
- Disleksik çocuk sürekli olarak ağabey ve ablalarıyla karşılaştırılmamalı.
- Disleksik çocuk anne-babasının çok zamanını alır, ancak diğer kardeşlerin bu yüzden ihmal edilmesi yanlıştır.

Çocuğumuza ödevinde yardımcı olmalı mıyız?

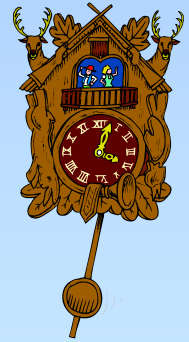
- Çocuğun çalışabileceği, kendine ait bir yeri olmalı.
- Çocuk, çalışmaya istekli olmaya teşvik edilmeli. Yardım gereklidir ama sadece “çocuğun, kendine yardım etmesine katkıda bulunan yardımlar”.
- Çocuğunuzu bağımsız olmaya teşvik edin yoksa yardım almadan bir şey yapamayacağını düşünmeye başlayacaktır.
- Verilen talimat ve açıklamalar kısa ve öz olmalı.
- Disleksik çocuklar sadece kısa bir süre için konsantre olabilirler. Bundan dolayı, kısa aralar belirlemek önemlidir.
- Çocuğunuzla ek alıştırımlar yapmanız gerektiğinde, belirlenen zamana uyulması önemlidir.
- Daha ileri bir seviyede yerinde saymaktansa, bir adım geri gidip çocuğa başarılı olduğu hissini vermek daha iyidir. Çocuk başarılı olamazsa bile, istekliliği ve sarf ettiği çaba takdir edilmelidir.

**Başkalarının
karışması**

**Kardeşlerin
kıskançlığı**

**Bağımsız
olmasını
destekleyin**

**Başarılı olması
için fırsatlar
yaratın**

5. OKUL İLE ANNE-BABA ARASINDAKİ ETKİLEŞİMİ

Çocuğum sınıfta bir istisna mı?

- Birçok anne-baba, yalnızca kendi çocuklarının sorunlar yaşadığını düşünürler çünkü sınıfın geri kalanı hakkında bilgileri yoktur.
- Unutmayın ki her sınıfta okuma, yazma ve heceleme zorluğu çeken birileri mutlaka vardır.

Öğretmenle çocuğumun sorunları hakkında nasıl konuşabilirim?

- Çocuğın başarı seviyesi sık sık bir uçtan diğerine savrulur ve öğretmen için anlaşılmaz bir hal alır; özellikle de başarı en yüksek seviyeye ulaştıysa ("İsteyince, yapıyorsun.").
- Sorun hakkında öğretmenle konuşmak ve ondan yardım istemek önemlidir.
- Öğretmene, onunla işbirliği içinde çocuğunuza yardım etmeye istekli olduğunuzu gösterin ve ona baskı yaptığınız hissi vermekten kaçının.
- Öğretmenden, çocuğınızı yazılı sınavdan ziyade sözlüyle değerlendirmesini rica edin.

Öğretmen sorunumuzu ciddiye almazsa ne yapabiliriz?

Anne-babalar müdürlere, yerel eğitim idaresine ve anne-baba destek gruplarına yönelebilirler.

Anne-babalar bir araya gelip birbirlerine yardımcı olmak için bir grup kurabilir ve bu grupta aktif olarak yer alabilirler.

Anne-baba ve okul arasındaki dayanışmada yaygın olarak karşılaşılan sorunlar:

- çocuğın öğretmen tarafından aşağılanması
- bazı öğretmenlerin, disleksik çocuklarla çalışmaya yönelik bir eğitim almamış olmaları
- sınıf arkadaşları tarafından ezilmek
- çocuğın gittiği ilkokulun, bir sorun olduğunu kabul etmek istememesi

Dışlanmış mı?

Öğretmenle iletişim kurun

Anne-babalar ne yapabilir?

Anne-baba ve okul arasındaki dayanışma

5. OKUL İLE ANNE-BABA ARASINDAKİ ETKİLEŞİMİ

- öğretmenlerin çocuğa ve anne-babasına karşı tavrı
- anne-babaların, çocuğun sınavlarına çalışma yönteminden duydukları hoşnutsuzluk

Bu gibi durumlarda ne yapılabilir?

- **Suçluluk hissetmeyin.** Kendinizi ya da herhangi birini suçlamayın. Onun yerine, çocuğunuzun da herkes gibi kendine özgü ve özel bir birey olduğunu unutmayın.
- **Çocuğunuz söz konusu olduğunda uzmanın siz olduğunu unutmayın.** Diğer uzmanlardan (öğretmen, psikolog, vs.) gelen makul tavsiyeleri göz önünde bulundurun. Fakat; bu tavsiyeleri, çocuğunuzun ihtiyaçlarına uygun hale getirin.
- **Çocuğunuzun okuluyla işbirliği geliştirmede aktif davranın.** Unutmayın ki; çocuğunuzun okulundakiler, okul ile anne-baba arasındaki işbirliği ve ortaklığın önemini her zaman fark edemeyebilir.
- **Çocuğunuzun savunun!** Eğer çocuğunuzun haklarını siz korumazsanız, sanmayın ki başkası korur.
- **Çocuğun özgüven ve motivasyon sahibi olmasını sağlayın.** Çocuğunuzda mutlaka takdir edebileceğiniz bir özellik vardır. Bunu bulmaya çalışın ve bunu, çocuğunuzun motive etmede kullanın.
- **Beklentileriniz yüksek tutun ama gerçekçi olun.** Beklentiler, hangi alanda olursa olsun, başarı için önkoşuldur; fakat her zaman gerçeklerle karşılaştırılmalıdırlar.
- **Gerçekçi hedefler koyun.** Çocuğunuzun ihtiyaçlarını tam olarak bilen biri olarak, ona gerçekçi hedefler koyabilirsiniz.

Kendi başına yapabileceklerini, onun yerine siz yapmayın.

Aşırı koruyucu olmayın. Çocuğunuz diğer çocuklarla aynı yeteneklere sahip, sadece biraz daha fazla zamana, toleransa ve anlayışa ihtiyacı var.

Bireysel
ihtiyaçları göz
önünde
bulundurun

Okul ile
işbirliği

Kendine güven
duymasını
sağlayın

Gerçekçi
hedefler koyun

5. OKUL İLE ANNE-BABA ARASINDAKİ ETKİLEŞİMİ

Çocuğunuzun öğrenme stilini göz önünde bulundurun. Çocuğunuzun durumunu değerlendirip, öğrenme eylemini kendisine en uygun olan yöntemle gerçekleştirmesi için ona yardım edin.

Uzun vadeli düşünün ve sabırlı olun. Çocuğunuzun; okumayı, yazmayı ve hecelemeyi öğrenmek için diğerlerinden daha fazla zamana ihtiyacı olabilir. Ancak; bu, gelecek için hiçbir umut olmadığı anlamına gelmez. İyimser olun!

Gelecek

**Öğrenme
stilini göz
önünde
bulundurun**

Gelecek

6.DİSKLEKSİK BİR ÇOCUĞA OKULDA NELER FAYDALI OLUR?

DİSLEKSİK BİR ÇOCUĞA YARDIM ETMEK İÇİN ANNE-BABA VE ÖĞRETMENLERİN DÜZENLİ BİLGİ ALIŞVERİŞİNDE OLMALARI GEREKİR.

Çocuklar ne dedi:

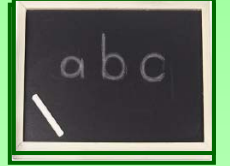
- Okul eğlenceli olmalı. Okulda sıkı çalışılmalı; fakat korkuya yer olmamalı.
- Diğerleriyle birlikte öğrenmek isterim; herkes ne yapabildiğini gösterebilmeli.
- Yanlışlar yaptığımda, bana gülünmesini istemem. Bu beni incitiyor.
- Soru sormaya cesaretim olsun isterim.
- Başarılı olduğumda takdir edilmek isterim.
- En iyi öğrenme yolunu bilmek isterim.
- Okuma, yazma ve hecelemeyi düzgün şekilde nasıl yapacağımı bilmek isterim.
- Dikkatli olmanın ve işime yoğunlaşmanın, öğrenmeme nasıl faydalı olabileceğini bilmek isterim.
- Sadece bir kere de olsa, bir sınavda en iyilerin arasında olmak isterim.
- Birçok kalın kitap okumak ve de onlardan bir şeyler öğrenmek isterim.

Yardımcı olma yolları

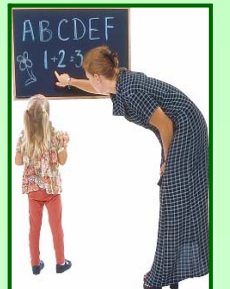
Okuma, yazma ve hecelemede özel öğrenme güçlüğü çeken çocuklara yardımcı olmak için en iyi yol; derslerde veya birebir ilişkilerde farklı yöntemler kullanmaktır. Öğretmenin; çocuğun ihtiyaçlarının farkına varması ve bunları göz önünde bulundurarak doğru tepkiler vermesi çok önemlidir.

Öğrenmeyi gerçekten isterim

Yardımcı olma yolları

6. Disleksik bir çocuğa okulda neler faydalı olur?

Öğrenmek ve öğretmek için gerekli olan temel ilkeler; birbirinin güçlü ve zayıf yanlarına saygı göstermek ve karşısındakini anlayışla karşılayıp onunla ilgilenmektir. O zaman, sorunların üstesinden birlikte gelmek mümkün olur.

Bir annenin günlüğünden:

Çocuğum dersle ilgilenmediği için bir kez daha azarlandı. Evde, öğrenmeye ilişkin daha az sorun yaşıyormuş gibi görünüyor. Belki de çocuğumun okulda yapılanlara konsantre olması imkansız! Okula gittiğimde, öğrenme atmosferinin yeterince iyi olmadığı izlenimine kapıldım.

İpuçları:

- Çocuklar farklı hızlarda gelişir ve olgunlaşırlar. Bu yüzden, okulun ilk yılında çok fazla baskıya maruz kalmamaları önemlidir.
- Çocuk, okunaklı ve düzgün yazmaya teşvik edilmeli. Böylece yanlışlarını kendisinin görmesi kolaylaşır. Bu yüzden, yazarken çocuğa baskı yapılmamalıdır.
- Çocuğun yazmada ciddi sorunlar yaşaması, dispraksisi olduğu anlamına gelebilir.
- Çocuğu, çok erken bir evrede sınıfın önünde okumak zorunda bırakmak, korkuya dolayısıyla da başarısızlığa yol açar. Sadece gönüllü olanlardan okumalarını istemek ya da çocuklara, önceden hazırlanabilecekleri kısa metinler vermek daha uygun bir yoldur.

Öğrenmeye ilişkin sorunlar evde okuldakinden daha azdır

Okula başlamak

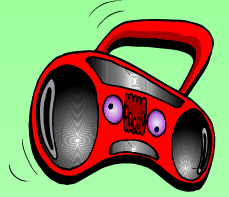
6.DİSKLEKSİK BİR ÇOCUĞA OKULDA NELER FAYDALI OLUR?

- Eğer bir çocuk, görme, işitme ya da konsantrasyon sorunu yaşıyorsa veya dikkati çok kolay dağılıyorsa; çocuğun doğru yerde oturduğundan emin olun. Ders anlatılırken veya tahtadakileri defterine geçirirken, çocuk öğretmeni ve tahtayı kolayca görebilmeli.
- Yanında doğru kişinin oturması, çocuğun konsantre olup olamamasında önemli bir rol oynar. Uslu çocuk, hareketli çocuğu uysallaştırır; öte yandan, hareketli çocuk dikkat dağıtıcı bir etmen olabilir. Öğretmenler buna dikkat etmeli sınıfın durumu hakkında çocuklarla ve anne-babalarla konuşmalı.
- Gürültüye duyarlı olan çocuklar, arka plandaki sesleri duymazdan gelmekte zorluk çekerler. Sınıfta sessiz bir yere ihtiyaçları vardır.
- Eğer çocuk evde okulda olduğundan daha iyi çalışıyorsa, bunun nedenleri, korku ya da gürültüye karşı hassaslık olabilir. Sınıfta öğrenmek çok yorucu olursa, çocuk yardıma ihtiyaç duyar.
- Tepegöz kullanıldığında, bazı çocuklar için, beyaz zemindeki siyah yazıları okumak sorun olabilir. Bu, onlar için çok zordur. Onlara, tepegözdeki yazıları defterlerine geçirmeleri için, bolca zaman verilmelidir.
- Çalışma ve oynama süreleri dengeli ayarlanmalıdır. Tatiller, öncelikli olarak dinlenmek için kullanılmalıdır. Ancak, eğer çocuk istekliyse bir şeyler okuyabilir ya da okunan bir şeyleri dinleyebilir. Bu, boş zamanlarının değerlendirilmesine de yardımcı olur.

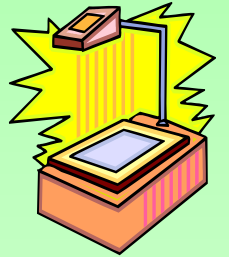
Okuldaki konsantrasyon un geliştirilmesi

Gürültüden kaynaklanan sorunlar

Tepegöz

Tatiller Dinlenme

6.DİSKLEKSİK BİR ÇOCUĞA OKULDA NELER FAYDALI OLUR?

Bir annenin günlüğünden:

Yazılı ödevler, özellikle de kompozisyonlar, çok kötü ve bütün aile için adeta bir yük. Çocuğum, ödevin kendisinden, alacağı nottan korktuğu kadar korkmuyor. Öğretmeni, çocuğuma daha çok uygulama yapmasını, ve daha çok çalışmasını söylediğinde, bu bizi üzüyor. Çocuğum nasıl çalışması gerektiğini bilmiyor. Öğretmenle bununla ilgili konuşmalıyım.

İpuçları:

- Daha çok uygulama yapmaya yönelik tavsiyeler, çoğunlukla iyi niyetle verilir, ama bazen sorunlara yol açar. Anne-babalar, alıştırmaları çocuklarıyla birlikte nasıl yapacaklarına dair net talimatlara ve bu konuda yardıma ihtiyaç duyarlar. Başarıyla sonuçlanmayan çalışmalar, çocuğu derslere karşı isteksizleştirir ve onun asabi ve stresli olmasına neden olur.
- Çocuğu çok sıkmaktan da, çok boş bırakmaktan da kaçınılmalıdır. Heceme ile ilgili alıştırmalar yaptıktan sonra, çocuğun yapması için daha kolay bir şeyler bulun.
- Çocuklar, ödev yaparken kendilerini güvende hissetmeye ihtiyaç duyarlar, buna net talimatlarla (gerekirse, yazılmış halde) yardımcı olunabilir. Bir ödevin nasıl yapılacağını göstermek için, derste ki örneklerden faydalanılmalıdır.
- Benzer olan, ama tıpatıp aynı olmayan, sözcükleri (eğer-eyer) birbirleriyle karşılaştırmak, çocuk için kafa karıştırıcı olabilir. Bir hafta ilkin (eğer), diğer hafta ikincisini (eyer) tekrar etmek daha uygundur. Kelimeler, ancak; çocuk, kafasının karışmayacağından kesinlikle emin olduğunda karşılaştırılmalıdır.
- Çocuğun, kelimelerin nasıl yazıldığını kendi kendine söylemesinin sağlanması, çocuğa yardımcı olabilir (seyyar kelmesinde, /e/ den sonra iki /y/ gelir).

Yazılı ödevden alacağı notlardan duyulan korku

Daha fazla alıştırma yap!

Çocuğu çok sıkmak ya da çok boş bırakmak

Net talimatlar

Benzer kelimeleri karşılaştırmak

Kelimelerin nasıl hecelendiğini söylemek

6.DİSKLEKSİK BİR ÇOCUĞA OKULDA NELER FAYDALI OLUR?

Yeni bir konu öğrenirken, alıştırma veya tekrar yaparken, dersi tahtada anlatmak, grup çalışması, bireysel çalışma yapmak gibi çeşitli öğretim yolları kullanılmalı. Farklı yöntemler kullanmak, çocuğun derse dikkatini vermesine ve konsantre olmasına yardımcı olur.

Bir annenin günlüğünden:

Bugün çocuğum hiç yerinde duramıyordu ve alıştırma yaparken tam anlamıyla konsantre olamıyordu. Sorunun ne olduğunu en sonunda anladım. Ertesi gün sınav olacaktı. Yeterince alıştırma yaptık mı? Konuları tekrar etmeye yeterince erken başladık mı? Çocuğum sınavlardan korkuyor ama bununla baş etmeyi öğrenmemiz gerek. Sınav sonuçlarının, çocuğumun gerçek potansiyelini yansıtması için, bu derece kaygılanmaması lazım.. Ona, bu konuda nasıl yardım edebilirim?

İpuçları:

- Çocuğa sabırla ve onun anlayabileceği bir şekilde, neden sınavların ve testlerin, öğrenme sürecinin gerekli birer parçası olduklarını açıklayın. Konuları tekrar etmeye yeterince erken başlamak ve önüne net hedefler koymak; çocuğun, kendisini sınavlara hazır hissetmesine yardımcı olur. Çocuğun, konuları iyi tekrar ettiğini ve bildiklerini göstermeye hazır olduğunu hissetmesi gereklidir.
- Çocukların çeşitli sınavlar için konu tekrarı yapmak, şiir ezberlemek, proje hazırlamak veya kompozisyon yazmak gibi işleri organize etmelerinde yardıma ihtiyaçları vardır.

Çeşitli yöntemler

Sınav korkusu

Konuları tekrar etmeye zamanında başlamak

İşleri organize etmek

6.DİSKLEKSİK BİR ÇOCUĞA OKULDA NELER FAYDALI OLUR?

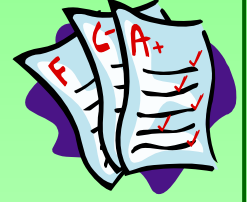
- Çocuğu soruları defterine geçirmek zorunda bırakmamak için, yazılı sınav soruları kullanılmalıdır. Tekrarlanması gereken çok fazla konu olmamalıdır.
- Eğer çocuk, kelimeleri sürekli olarak farklı şekillerde heceliyorsa, çocuğun bilgileri akılda tutmaya yönelik bir sorunu olup olmadığını anlamaya çalışmak iyi olabilir.
- Sınavlarda disleksik çocuklara daha uzun süre verilmelidir ya da onlara verilen metinler mümkün olduğunca kısa olmalıdır.
- Sınavlar değerlendirilirken, çocuğun başarılı olduğu yönler ön planda tutulmalıdır. Sözlülerde de, her zaman, çocuğu rahatlatmak için, onu yüreklendirecek sözler sarf edilmelidir.
- Çalışma materyalleri yeterince zaman varken dağıtılmalıdır ki, çocuk sınava iyi hazırlanabilsin. Başarı, bir çocuğu motive eder ve ona güven verir.
- Sözlüler, yazım hataları yapma korkusu taşımayacakları için, disleksik çocuklara daha başarılı olma şansı verir.
- Çocukların yetenekleri ölçüsünde katkıda bulunabileceği iyi tasarlanmış projeler, onları bağımsız çalışmaya teşvik eder, onların güvenlerini ve yaratıcılıklarını attırır.
- Notlar çocukların derslere katılımını da içermelidir. Öğrenilecek birçok konudan yapılan yazılıların getirdiği ağır yük, daha az konuyu kapsayan sözlüler yaparak azaltılabilir. Bu, disleksik çocuklara istikrarlı bir başarı yakalama fırsatı verir. Bu, aynı zamanda, onların özgüvenlerinin artmasına da neden olur.

**ekrarlanması
gereken çok
fazla konu
olmamalı**

ZAMAN

**Sınavları
değerlen-
dirmek**

**Çalışma
materyalleri**

**Daha fazla
sözlü testler**

Projeler

**Derslere
katılım**

6.DİSKLEKSİK BİR ÇOCUĞA OKULDA NELER FAYDALI OLUR?

Disleksisi olan bir çocuk, eğitimi ile ilgili bireysel ihtiyaçları dikkate alınırsa, okuldan zevk alacaktır.

Bir okul, çocuklara şu şekilde destek olabilir:

- anne-babalara tavsiyelerde bulunarak
- disleksik çocuklarla ilgili eğitim almış öğretmenler görevlendirerek
- Çocuğa bireysel yardımda bulunarak
- anne-baba ve çocukla beraber çalışarak

Kaynakça

DYSPEL (2004 – Reprint). *DYSLEXIE – LEGASTHENIE – DYSLEXIA*.
„Stratégies pour réussir à l'école - Strategien für Erfolg in der Schule –
Strategies for Success in Schools“

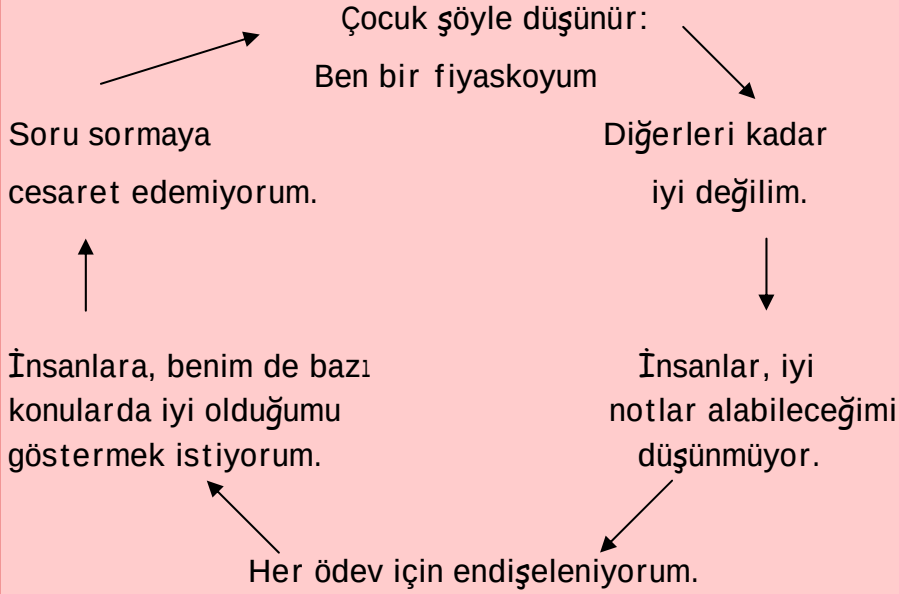
Schubi Lernmedien GmbH, Göttingen, Deutschland .

Okulu sevmek

Tavsiyeler

7. GÜDÜLEME VE ÖZGÜVEN

Disleksik bir çocuk sürekli olarak başarısız olursa kendine güveni azalır ve çaresizlik hissine kapılır. Anne-babalar, çoğu kez nerden yardım alacaklarını bilmezler ve umutsuzluğa kapılırlar.

Yukarıdaki durumun, çocukların öğrenim ve davranışlarında geniş kapsamlı sonuçları vardır. Defalarca başarısız olmak ve beklentilerin çelişkiler yaratması, öğrenimi tehlikeye atar ve başka başarısızlıklara yol açabilir.

- Bu duruma, birbirleriyle bağlantılı incelenmesi gereken iki alanda çözüm bulunabilir: Güdüleme ve çocuğun özgüveninin geliştirilmesi.
- Güdüler, birinin hareketlerini ve davranışlarını oluşturan nedenlerdir.
- İnsanı saptanmış bir hedefe yönlendirirler.
- Öğrenmenin arkasında yatan asıl neden olabilirler, bu yüzden öğrenmeye yardım eden etmenlerden biri olarak düşünülürler.
- Öğrenilen konuya ilgi uyandırabilir, insanı hedeflerine ulaşmaya yönelik çözümler bulmaya itebilir ve insanların içindeki öğrenme arzusunu harekete geçirebilirler.
- Güdüler, birinin öğreniminde başarılı olup olmayacağını belirleyen etmenlerdir.

Özgüven: Kendim hakkında ne düşünüyorum

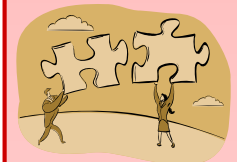
Çaresiz hissetmek

Kısır döngü

Çözüm

Güdüleme

7. GÜDÜLEME VE ÖZGÜVEN

- GÜDÜLENDİĞİ zaman öğrenme, çocuğun karakter gelişiminde olumlu bir rol oynar.
- GÜDÜLEME; çoğunlukla anne-babalar, öğretmenler ve çocuk arasındaki iletişimden etkilenir ve bu genellikle çift-yönlü bir süreçtir.

Bir çocuk şu tarz cümlelerle güdülenebilir:

“Yapabileceğini biliyorum. Yapabileceğini göster!”

“Yapacağın işi dört gözle bekliyorum. İyi olacağını biliyorum!”

“ Bir sonraki soruyu cevaplayacak. Çok çalıştı .”

Çocuk, o zaman, öğrenme isteği duyar; çünkü derse katılır ve başarılı olmanın mümkün olduğunu hisseder. Öğretmenler ve anne-babalar, çocuğun öğrenme arzusunu arttıracak fırsatlar da yaratabilirler. Örneğin:

- ilgi çekici aktiviteler önermek
- başarı için olanak yaratmak, ödüller vermek
- ilerleme göstereceğinin garantisini vererek çocuğa yanlış yapabileceği güvenli alanlar açmak

Çocuğu bu sürece dahil etmek ve öğrenmedeki sorumluluğunun farkında olmasına yardımcı olmak iyidir. Onu, “neden” sorusunu sormaya teşvik edin. Örneğin:

- Alıştırma yapmak neden bu kadar gereklidir?
- Sınıfta derslere katılmak neden önemlidir?
- İyi sorular sormak neden önemlidir?
- Çalıştığım yerin düzenli olması gerçekten o kadar önemli midir?
- Bu sorulara çocuğunuzla birlikte cevap verebilir ve yaptıkları şeylerle ilgili güçlü güdüler olmasına yardımcı olabilirsiniz.
- Düzenli olduğumda, zamandan tasarruf ediyorum, bu yüzden...
- Yanlış yapmak kötü bir şey değildir, ancak daha az yanlış yapmak istiyorum.
- Soru sormak iyidir çünkü bu benim derse katıldığımı gösterir.

Güdüler ve güdüleme, her bireyin, öğrenme sürecini daha bütün, daha etkin ve yoğun kılmaya yarar. Eğer öğrenimde başarı isteniyorsa, bunlar kesinlikle gereklidir.

Teşvik ederek güdüleme

Fırsat yaratın

“Neden” sorusu

Güdüler

7. GÜDÜLEME VE ÖZGÜVEN

Özgüven:

Çocuğun davranışlarında ve öğreniminde nasıl bir işlevi vardır? Kavram iki kısımdan oluşur.

Öz: İnsanın bireyselliğiyle ilgilidir - Ben

Güven: Değerli bulmak, hürmet etmek

Her insanın özgüveni, kendisi hakkında bir fikri, bakış açısı vardır. Bununla beraber, idealleri, hedefleri ve onlara nasıl ulaşabileceği konusunda bir düşüncesi vardır. Bu sebeple, şunları kabul etmeliyiz:

- bir çocuğun kendine has istekleri ve hayalleri vardır
- anne-baba ve öğretmenler, ona gerçekçi olması için yardımcı olabilirler
- zorluklar, öğrenmeyi teşvik de edebilir, ancak başarmanın garanti olduğu durumlarda
- bir konuda sürekli olarak zorluk çekerse, çocuğun özgüveni zedelenir
- Çocuk, kendi başarısızlıklarının diğer çocuklarınkinden daha çok farkındadır ve çoğunlukla bir çıkış yolu olmadığını düşünür. Kendini bir fiyasko olarak görür.

Çocuklar ve anne-babaları çoğunlukla strese girerler ve çok fazla stres, öğrenmeyi ve davranışları kolaylıkla etkileyebilir. Örneğin:

- problemler çözülemez görünür
- verilen talimatlar anlaşılmaz
- çocuk sürekli kendisini, ondan daha iyileriyle karşılaştırır
- sınıfın kendisine gülmesine neden olacak hatalar yapar
- Kendisine sürekli daha fazla alıştırmaya yapması söylenir

Çocuğun olası tepkileri:

- İçine kapanır, pasifleşir
- Asileşir, saldırganlaşır ya da sınıfın maskarası olur
- Artık okula gitmek istemez

Eğer anne-baba ve öğretmenler bu sürecin farkına zamanında varırlarsa, bu derin stres etmenleri azaltılabilir ya da önlenir.

Özgüven

Özgüven kavramı

Stres

Çocuğun tepkileri

Stres

7. GÜDÜLEME VE ÖZGÜVEN

Stres etmenleri kronikleşirse, çocuğun durumu iyice zorlaşır, çünkü bu sadece öğrenmeyi değil, çocuğun zihinsel gelişiminin tümünü etkiler. Çocuğun okulda ve evde maruz kaldığı günlük stres, onun zihinsel süreçlerini (örn: konsantrasyon, hafıza, problem çözümü) anında olumsuz yönde etkiler. Aşağıdaki beş madde, kronik stresi hafifletmeye ve çocuğun özgüvenini geliştirmeye yardımcı olabilir.

Özgüvenin arttırılması - 5 adım

1.İletişim

Eğer tipik bir stres durumu oluşursa, onunla, bu konu üzerine konuşun. Çözümü adım adım planlayın. Bu, çocuğun durumla yüzleşmesini sağlar.

2. Alıştırmalar

Stresli durumlar için örnekler kullanarak, alıştıırma yapın.

- Yapılması gereken işe konsantre olun!
- Durumun, moralinizi bozmasına izin vermeyin.

3. Ona güven ve umut verin.

Çocuğun hata yapmasına izin vererek ve hata yaptığında onu yargılamaktan kaçınarak çocuğa güven ve umut verin. Yine de ilerleme sağlamak adına, hatalarını düzeltmesi için çaba sarf etmeye teşvik edin.

4. Övgü

Çocuğu düzenli olarak övün, çünkü övülmek, özgüveninin gelişmesini sağlar. Başarızlıkları konusunda ona dürüst olun ve bunları aşmak için, onunla beraber çalışın.

5. Sabır

Ne olursa olsun, öğretmen ve anne-babalar sabırlı olmalıdırlar. Çocuk, kendisine sevgiyle yol gösterildiğini hissetmeli.

**ÇOCUK, ANNE-BABA VE ÖĞRETMENLER ARASINDAKİ
OLUMLU İLİŞKİLER BAŞARININ ANAHTARIDIR.**

Stresin sonuçları

5 Adım

İletişim

Alıştırmalar

Umut

Övgü

Sabır

8. ÖĞRENME STRATEJİLERİ VE STILLERİ

Öğrenme Stilleri, insanların öğrenimde kullandıkları farklı yollardır.

Disleksik çocuklara destek olunması, onların etkin öğrenme stratejileri geliştirmelerine yardımcı olmak açısından önemlidir.

Aşağıdaki önemli unsurlar çocuğun öğrenme süreçlerini etkiler:

- **Bireysel öğrenme tercihleri:** Çocuğunuz; görsel ya da işitsel yöntemlerle mi yoksa kinestetik olarak mı öğrenmeyi tercih ediyor?
- **Kişilik türü:** Çocuğunuz risk almayı sever mi, yoksa tedbirli ve düşünceli midir?
- **Sosyal faktörler:** Çocuğunuz yalnız mı yoksa bir grup içinde mi çalışmayı tercih ediyor?
- **Algısal süreç:** Çocuğunuz; hatırlama, kavrama ve bilgi işleme bakımından başarılı mıdır?
- **Hareket:** Çocuğunuz, aktif bir şekilde, deneyerek mi yoksa pasif bir şekilde, gözlemleyip taklit ederek mi öğrenmeyi tercih ediyor?
- **Diğer faktörler:** Okul ortamı, öğrenme ortamı ve sınıftaki atmosfer, öğretim stili, çocuk üzerindeki beklentiler ve ailedeki öğrenme koşulları.

Bir çocuk nasıl öğreneceğini nasıl öğrenir?

Öğrenme tercihlerine bakarak:

- Görsel olarak: videolar, filmler vs. ile.
- İşitsel: dinleyerek
- Kinestetik olarak: uygulamalı aktivitelerle

Ayrıca, çevresel tercihleri de göz önünde bulundurmak önemlidir:

- Işık
- Tasarım
- Ses/müzik
- Yalnız ve başkalarıyla çalışmak

Öğrenmeyi öğrenmek

Önemli bireysel faktörler

Nasıl öğrenmeli

8. ÖĞRENME STRATEJİLERİ VE STILLERİ

Çocuklara, anne-babalara ve öğretmenlere, öğrenmeyi daha etkin kılacak 10 ipucu:

1. Düzenli çalışma saatleriniz ve materyallerinizin elinizin altında olacağı uygun bir çalışma alanınız olsun
2. Çalışmaya kolay şeylerle başlayın
3. Yazılı ve sözlü aktiviteleri dönüşümlü olarak yapın
4. Birbirine benzeyen şeyleri ard arda öğretmeye çalışmayın
5. Gerektiğinde dersi bırakmayı, konu değiştirmeyi ve ara vermeyi öğrenin
6. Çalışma materyalleriniz düzenli bir biçimde yerleştirilmeli
7. Öğrenmek için tüm duyularınızı harekete geçirin: İşitme-görme-dokunma
8. Öğretime yardımcı olması için çoklu ortamlardan (Bilgisayar, MP3, kasetçalar, DVD/ video) faydalanın
9. Okulda da evde de öğrenirken aktif olun. Bu, dinleme-düşünme-soru sorma ile mümkündür.
10. Mutlu ve başarılı bir öğrenme için motivasyonunuzu yüksek tutun. Kendinize inanın!

Öğrenme Stratejileri

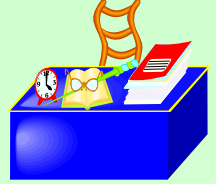
Öğrenme stratejileri, öğrenmeye yardımcı olur. Bize, belli problemlerle nasıl baş edileceğini gösterirler. Her çocuğun farklı bir öğrenme stili olduğu göz önünde bulundurulursa, öğrenme stratejilerini kullanmak daha da etkili olur.

Öğrenme stratejileri adım adım öğretilmelidir:

- örnekler kullanarak
- gösteri yoluyla
- gerçek hayatta uygulayarak

Çocuk; stratejileri otomatik olarak uygulamaya başlamak için, onları öğrenip tekrar etmekle kalmamalı; onları gerçekten kullanmalıdır.

Öğrenme için ipuçları

Şartlar

Öğrenme stratejileri

8. ÖĞRENME STRATEJİLERİ VE STILLERİ

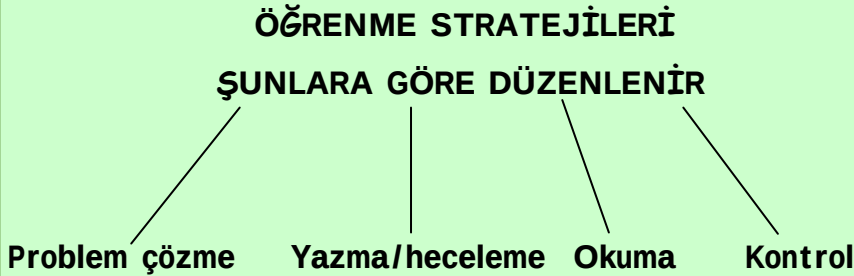
Bir görevin üstesinden gelmenin genel yolu nedir?

Çocuk, öğrenirken, ulaşması gereken hedefi bilmelidir. Çözüme giden yolu bulmalı ve bunu hayata geçirmelidir.

- Tam olarak, ne yapmam gerekiyor?
- Nasıl bir yol izlemem gerekiyor (plan)?
- İlerlememi ve başarıımı nasıl ölçebilirim?

Çocuk her zaman, ulaşılacak belli bir **hedefe** ve evde ve okulda diğer öğrenim alanlarında kullanabileceği belli bir **çözüm yöntemine** ihtiyaç duyar.

Aşağıdaki öğrenme stratejileri özellikle anadilde öğrenim için önemlidir:

1. Strateji: Problemleri anlama ve çözme

(özelikle yazılı ödevlerde)

- Metni okuyun – anladınız mı?
- Sorunun çözümlerini araştırın
- Hazırda çalışma materyali bulundurun
- Soruyu çözün ve cevabı yazın
- Soru ile cevabı karşılaştırın
- Doğru ve eksiksiz olup olmadığını kontrol edin

Öğrenme stratejileri

3 aşamada öğrenme

Anadilde öğrenim için öğrenme stratejileri

Problemleri çözmek için stratejiler

8. ÖĞRENME STRATEJİLERİ VE STILLERİ

2. Strateji: Yazma/Heceleme

- Kelimeleri yazarken/hecelerken sessizce konuşun
- Kelimeleri yüksek sesle okuyup hecelerine ayırın
- “Kısa kelimeler” üzerinde çalışın, örneğin; ve, ile vs.
- Kelimelerin yazılışlarını öğrenin – hatırlayın - kullanın
- Yazılar üzerine yorum yapın (yazım kurallarına bakın)
- Bir kelimenin farklı yerlerini unutmayın
(tek sesler, birden fazla sestten oluşan heceler)
- Bir kelime indeksi ile çalışın – sınıf içerisinde kullanılan kelimelerden oluşan bir index oluşturun ve bu indexi ders süresince kullanın-
- Kontrol edin ve yanlışları düzeltin
- Düzgün yazma alıştırmaları yapın

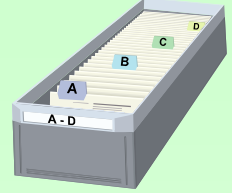
3. Strateji: Okuma

- Ses/harf ilişkilerinde kendinize güvenmek için uygulamalar yapın
- Sesler, harfler, heceler ve kelimelerle ilgili kendinize güvenmek için uygulamalar yapın
- Harfleri-heceleri-kelimeleri-metinleri okuyun
- Sesli ve sessiz okuma alıştırmaları yapın

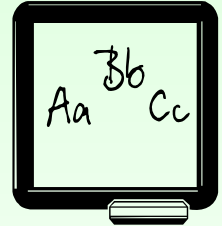
4.Strateji: Kontrol edin ve yanlışları düzeltin

- Yanlışlarımı kendim bulabilirim.
- Kelimeleri-cümleleri-metinleri kontrol edin
- Metinleri, belli yazım kurallarına göre kontrol edin
- Dikkatli kontrol: tam olarak ne yazılıyorsa, onu okuyun
- İçerdiği şeyleri kontrol edin: sonucu metinle karşılaştırın.
- Bireysel yazım hatalarına göre kontrol edin.
- Düzeltmelerin açık ve doğru olduğundan emin olun.

Yazma / heceleme stratejisi

Okuma stratejisi

Kontrol etme ve yanlışları düzeltme stratejisi

8. ÖĞRENME STRATEJİLERİ VE STILLERİ

Güdüleme; her çocuğu öğrenme sürecinde etkin bir ilerlemeye, aktif katılıma ve başarıya götürür.

Disleksisi olan birçok çocuk öğrenirken, özellikle de, öğrenmenin olumsuz sonuçlarıyla baş etmeye çalışırken, hassas ve kırılgan olabilirler. Bu durumda, anlayışa, olumlu dönütlere ve övgüye her zamankinden fazla ihtiyaç duyarlar.

Çocuk, başarılı olduğunu sadece başkalarından duymakla kalmamalı, aynı zamanda bunu hissetmelidir.

Öğretmen ve anne-babaların yardım ve destekleriyle, çocuk elinden gelenin en iyisini yapabilecek duruma gelebilir.

(AG Lernmethodik, Studienhaus St. Blasien, Beltz – Verlag, Weinheim/ Basel, 1987.

Betz, D./Breuninger, H.:Teufelskreis Lernstörungen. Weinheim, 2. Auflage, 1987.

Otto, Chr.: Den Fehlerteufel besiegen. Eine methodische Handreichung. Waldviertler LM- Verlag, Zwettl/ Österreich. 2004.

Reid, G.: Learning Styles and Inclusion. PCP – Paul Chapman Publishing, London 2005.)

Güdüleme

Duygusal faktörler

9. EVDE ALIŖTIRMA YAPMAK - GENEL NOTLAR

BİLMENİZ GEREKENLER

Sürekli olarak, fazla çaba göstermeden hızlı okuyup yazmayı ve hecelemeyi öğretmeyi vaat eden yöntemlerle ilgili şeyler duyuyoruz. Bu vaatler ciddiye alınmamalıdır. Bugün, birçok uzman, okuma-yazmanın ve hecelemenin çok fazla çaba gerektirdiği konusunda hemfikirdir. Bilinmesi gereken en önemli husus, sabırlı olmak gerektiğidir. Öğrenciler, anne-babalar ve öğretmenler; başarılarına ancak küçük adımlarla ulaşabileceğinin farkına varmalıdırlar. Okuma, heceleme ya da yazma ile ilgili belirgin bir problem olduğunda genellikle, uzun yıllar süren yoğun bir çalışma gerekir.

ÇOCUĞUNUZA EVDE NASIL YARDIMCI OLABİLİRSİNİZ?

Öğrenme güçlüğü olan çocuklar, yaşadıkları başarısızlıklardan dolayı, genelde öğrenmeye pek hevesli olmazlar. Bu çoğunlukla, ödevlerle her gün uğraşmalarına neden olur. Bir de fazladan, okuma-yazma ya da heceleme ödevleri varsa, sorunlar daha da artar.

Anne-babalar, her gün sıkıntı yaşamak yerine, iyi organize edilmiş bir programa sahip olmak için neler yapabilirler?

- Çocuğun, kardeşleri ya da arkadaşları tarafından rahatsız edilmeden ödevine konsantre olabileceği sessiz bir mekanı olmalıdır.
- Haftalık planlar yapın. Günün hangi saatinin ders çalışmaya ayrılacağını belirleyin.
- Çocuğun yaşına ve gittiği okula da bağlı olarak, ona ekstra alıştırma için günde 10-20 dakikadan fazlasını vermemeye çalışın; alıştırma zamanı zamana yayın.
- Çocuğun okuması zayıfsa, bol miktarda alıştırma yapın. Okuma, başka şeyleri öğrenmek için hayati bir öneme sahiptir.
- Çocuğunuzla birlikte, her ayrı gün için, öğrenmeye en elverişli zamanı bulmaya çalışın. İdeal zamanı belirlemede çocuğunuzun size yardımcı olması önemlidir.

Yöntemler

Sabır

Öğrenme hevesi

Organizasyon

Sessiz bir mekan

Haftalık plan

Öğrenmeye en elverişli zaman

9. EVDE ALIŖTIRMA YAPMAK - GENEL NOTLAR

- Başarı için belirlediğiniz zamana bağlı kalmak çok önemlidir. Bu durum, egzersiz atlama ya da erteleme olasılığını azaltır.
- Her hafta belirli hedefler üzerinde anlaşın. Bu durum, çocuğunuzun başarıyı tatmasını sağlar.
- Çocuğunuzu güdülemek için, farklı egzersiz türlerinden faydalanın. Mesela, iyi bir yazılım, öğrenmeyi eğlenceli hale getirir ve çocuğun öğrenme isteğini arttırır.
- Eğer beklentileriniz çok yüksekse, ocuk büyük olasılıkla öğrenmeyi reddeder. Bu sorunu önlemek için, beklentilerinizi çocuğunuzun yeteneklerine göre belirleyin.
- Az sayıda olsalar bile, çocuğunuzun başarılarını nemseyin. Onu, gayretinden ötürü kutlamayı ihmal etmeyin. Sarf ettiği çabaların farkında olduğunuzu göstermek için, bir ödül sistemi yaratabilirsiniz.

Eğer herhangi bir sebepten dolayı, çocuğunuzla ek alıştırmalar yapmanız mümkün olmuyorsa, uzman yardımı almalısınız. Ancak, uzmanların çocuğa genellikle fazladan egzersizler verdiğini hatırlamanız önemli. Eğer bu durum, herhangi bir sorun yaratırsa, zorlukların nasıl aşılacağını sormak için, uzman ile görüşmelisiniz.

Plana bağlı kalın

Hedefler

Motivasyon

Beklentiler

Takdir etmek

Aferin

**Uzman
Yardı mı**

9. EVDE ALIŖTIRMA YAPMAK - GENEL NOTLAR

ÇOCUĞUNUZUN OKUMASINA EVDE NASIL YARDIMCI OLABİLİRSİNİZ?

Disleksisi olan bir çocuk için okumaktan zevk almak, çoğunlukla zordur. Çocuğunuza, onunla evde düzenli egzersizler yaparak yardımcı olabilirsiniz.

Temel egzersizler

Okuma, yazma ve heceleme öğrenilmeye başlandığında, sessel farkındalığı (fonemik farkındalık, fonolojik farkındalık) geliştirmek için 4 alanda egzersiz yapılmalıdır.

- Söylenen kelimeleri, onları oluşturan seslere ayırmak (ses parçalanması)
- Ses / harf uygunluğu (grafik ile fonem uygunluğu)
- Harflerin seslerini biraraya getirmek
- Kelimeleri hecelerine ayırmak (hece parçalanması)

Kelimeleri, kendilerini oluşturan ayrı seslere parçalamak

Okumayı öğrenmeden önce birçok çocuk; kelimelerin, farklı seslerden oluşmuş olduklarını bilmez. Örneğın, kedi kelimesinin “k”, “e”, “d”, “i” seslerinden oluştuğunu bilmezler.

Kelimeleri seslere bölme becerisi aşağıdaki egzersizlerle öğrenilebilir.Örneğın:

Bunları sorun:

- Köpek ya da tavuk kelimeleri hangi seslerle başlar?
- Kaz kelimesiyle hangisi kafiyelidir? Saz mı, Söz mü?
- Bez ve yaz kelimelerini oluşturan sesler hangileridir?
- Hangi kelimedede b-e-z, ve y-a-z sesleri var?

Okumayı öğrenmeye başlayınca, harfleri isimleri ile değıl sesleri ile ifade edin.

Egzersizler

KEDİ

K-E-D-İ

9. EVDE ALIŖTIRMA YAPMAK - OKUMA

Ses/harf uygunluğu egzersizleri yapmak

Çocuğunuzun öğrenmesi gereken harfleri küçük kartlara yazın. Başlangıçta sadece üç kart alın. Kartları rastgele sıralayıp, kartlardaki harfleri sesli şekilde okuyun. Çocuk üç harfi öğrenince, dördüncüyü de ekleyin. Çocuk dört harfi de iyi öğreninceye kadar egzersizlere devam edin. Sonra, bir harf daha ekleyin..

Böylece çocuk harfleri yazmayı öğrenir. Ŗu şekilde devam edin: Harfi göstermeksizin, kartınızdaki harfe ait olan sesi çıkarın. Çocuk da harfi yazsın.

Harflerin seslerini birleştirmek

Kelimeler, farklı harfler ya da sesleri bir araya getirerek oluşturulur (Örneğin; k,e,d,i harfleri bir araya gelip “kedi” kelimesini oluşturur). Bunu yapabilme yeteneğine sahip olmak, özellikle bilinmeyen kelimeleri okumak için gereklidir.

Bunu öğrenmenin iyi bir yolu, “okuma kartı” kullanmaktır. Bunun için, bir parça kağıttan dikdörtgen şeklinde bir kısım kesin. Kartı, sadece ilk harfi görünür kalacak şekilde bir kelimenin üzerine getirin ve o harfi seslendirin. Kartı yavaş yavaş sağa doğru kaydırarak kelimeyi oluşturan seslerin her birini tek tek söyleyin. Bunu tüm harfler görününceye kadar sürdürün ve kelimeyi yavaşça okuyun. Sonra, tüm kelimeyi normal bir hızda okuyun. Çocuğa kelimeyi anlayıp anlamadığını sorun.

Kelimeleri hecelerine ayırmak

Kelimeleri hecelerine ayırabilmek, okuma (ve yazma) için çok yararlıdır. Heceler, kelimelerden daha rahat algılanır.

Çocuğunuza, kartlar ya da bilgisayar yardımıyla hecelerine ayrılmış kelimeler verin. Heceleri kullanarak cümleler ya da kısa metinler yazın ve çizgilerle birleştirin. Heceler, sözlüklerde de çizgilerle ya da bazı noktalama işaretleri ile bölünür.

**Harfleri
okumak**

**Harfleri
yazmak**

**Sesleri bir
araya
getirmek**

Heceler

9. EVDE ALIŖTIRMA YAPMAK - OKUMA

Okuma pratiği için daha fazla alıştırma

Okuma hızını arttırmak için, ocuk sık kullanılan kelimeleri kolayca okuyabilmeli. Bu sık kullanılan kelimelerin bir listesini yapın ve çocuğunuz kelimelerin üzerinden geçsin, bu şekilde ocuk sözcüklere daha alışkın olacak. Başlangıçta liste heceleri, benzer kelimeleri (rneğin: yat, kat, tat), ortak sesleri olan kelimeleri içerebilir. (rneğin: “se” ile başlayan kelimeler). Saat tutun ve çocuğunuzun yanlışlarını not edin. Çocuğun kaç kelimeyi doğru okuduğunu vurgulayın! Her gelişme çocuğunuzun güdülenmesini arttıracaktır.

Metinleri ocuğunuzla birlikte okurken, “zor” kelimeleri (rneğin: bilinmeyen veya uzun kelimeleri) renkli bir kurşun ya da tükenmez kalemle işaretleme faydalı olur. Bunları tamamlayınca, metinle uğraşmaya başlamadan, kelime öğrenmek için kart okuma yöntemini kullanın.

Okuma parçaları için farklı ipuçları

Eğer ocuk okurken yanlış yaparsa, sinirlenmek, çok olmak veya çocuğu cezalandırmak gibi davranışlardan kaçınmak önemlidir. ocuk, okurken hata yapmanın normal olduğunu bilmelidir. “hata” yerine “yanlış okuma” sözcüğünü kullanmaya çalışın. Yanlış okuduğunda çocuğa bunu farketmesi ve yanlışlarını kendisinin düzeltmesi için yardım edin. Yanlış olduğunda, “dikkat” deyin ve yanlış okunmuş kelimeyi işaret edin. ocuk kelimeyi tekrar okumalıdır. Çocuğa kelimeyi hecelere bölerek veya zor bir harf göstererek yardım edin. Eğer ocuk kelimeyi hala okuyamıyorsa, o zaman doğrusunu siz söyleyin.

Çocuğunuzun, onu mazur gördüğünüzü bilmesi ve üzerinde baskı hissetmemesi önemlidir. Bu yüzden, yanlış okunan her kelimeyi söylememek bazı durumlarda daha iyi olabilir.

Okumanın bir zevk olması için çocuğun başarıları ve okumanın eğlenceli yanları vurgulanmalıdır.

**Kelimeleri
abuk tanıma**

Kelime listesi

**Okuma
metinleri:**

**nce zor
sözcüklerin
pratiği**

**Okuma
yanlışları**

**ocuğu baskı
altında
tutmayın**

**Okumadan
zevk alma**

9. EVDE ALIŖTIRMA YAPMAK - OKUMA

Metinlerin Seğimi

Okuyacağı kitabı ona seğtirirseniz, çocuğunuz okumaya daha istekli olur. Kitabın konusunun çocuğun ilgisini çekmesi ve içindeki resimleri vs. sevmesi onemlidir.

Yayınevlerinin sunduğu büyük yazılı, kısa cmleli, resimli kolay anlaŖılır bir çok kitap vardır.

Bütün bir cümlenin aynı satırda olması da faydalıdır.

ocuk, belli alıŖtırmaları tamamladıkça veya herhangi bir metin ya da kitap okuduğunda bunları bir okuma günlüğüne mutlaka not edin.

Böylece baŖarılanları bir bakıŖta görürsünüz.

Kitap Seğimi

Çocuğun ilgi alanlarını gözönünde bulundurun.

Okuma Günlüğü

9. EVDE ALIŖTIRMA YAPMAK - HATASIZ YAZIM

KELİMELERİN YAZIMINDA ÇOCUĞUNUZA NASIL YARDIMCI OLABİLİRSİNİZ?

Yazmak, disleksik çocuklar için stresli ve zor olabilir. Bu yüzden, alıştırma yapmak için ayrılan süre, gereğinden fazla olmamalıdır. Bu gerçeğe uyumlu olarak, aşağıdakiler, yapılması sadece birkaç dakika alacak alışırmalardır ve bu yüzden özellikle disleksik çocuklar için uygundur.

Kelime alışırmaları yapmak

Kelime yazımı alışırmaları yapmak için, birçok anne-baba, çocuklarına metinleri aynen yazdırırlar. Alıştırma yapmanın en iyi yolu bu, değildir. Kelimeleri bir kaynaktan kopyalatmak, metin dikte etmek kadar faydalı değildir.

En çok kullanılan yöntem, metinleri dikte edip öğrencilere yanlış yazdıkları kelimeleri birkaç kez daha yazdırmaktır. Fakat bu uygulamanın 2 dezavantajı vardır:

- Sözcük yazımında en başarısız olan çocuk bile metinlerde geçen sözcüklerin büyük bir kısmını doğru yazar. Bu sözcükleri tekrar tekrar yazmaya gerek yoktur. Bu sizin, başka işlere aktarabileceğiniz zaman ve enerjinizi alır.
- Hatalı yazılmış sözcüklerin sistematik olarak 2, 3 günü aşacak şekilde tekrar edilmesi gerekir. Bir günde bir kaç kez tekrarlamak gelişmeyi sağlamaz.

Yurt dışında yapılan bir araştırmaya göre, bu hatalarının yüzde 20'si en çok kullanılan 100 kelimede (örneğin ile, o, orada) yapılıyor. En çok kullanılan 200 kelime bütün yanlışların % 10'unu oluşturuyor. Bu kelimeler üzerine alıştırma yapmak oldukça faydalıdır. Bu hataların bir sonraki seferde dikte ederken ve kompozisyon yazarken ortaya çıkma olasılığı yüksektir.

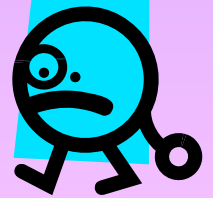
Bu kelimeri internette bulabilirsiniz.

Çalışma Süresi

Karmaşık kelimeleri dikte etmek

Dezavantajlar

Sık kullanılan sözcükler üzerine alışırmalar yapmak

9. EVDE ALIŖTIRMA YAPMAK - HATASIZ YAZIM

Çocuğun yaşına bağlı olarak, her seferde 5 ila 15 kelime ile alıştırma yapılabilir. Birçok alıştırma çeşidi vardır. Evde kullanılmak üzere bir kart kutusu önerilir. Her kartın üzerine bir kelime yazılır. Kartlar karıştırılır kelimeler ard arda dikte edilir. Çocuğun, kelimenin anlamını daha kolay hatırlamasını sağlamak için, her kelime, bir cümle içinde kullanılır. Fakat çocuk, sadece alıştırması yapılmış olan sözcüğü yazar.

Örnek

Sesli okuyacağınız cümle:

Ağaçtan elma düştü - elma

çocuğun yazması gereken kelime:

elma

Kelimeyi yazdıktan sonra, çocuk, karta bakar ve kelimenin doğru yazılıp yazılmadığını kontrol eder. Doğruysa, kartın üzerine artı işareti koyar. Eğer hatalı yazdıysa, kart üzerine eksi işareti koyar ve kelimeyi tekrar yazar. Eğer çocuk, kelimeyi her seferinde (farklı günlerde) doğru yazdıysa, kart bir kenara konur ve yeni bir kart alınır.

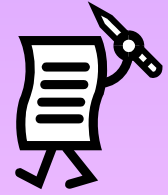
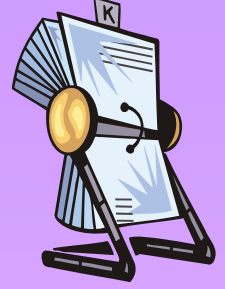
Kenara konmuş kelimelerin hepsinin, o andan itibaren doğru şekilde yazılacağını düşünebilirsiniz fakat maalesef, durum sandığınız gibi değildir. Başarı kotası % 60 ile % 80 arasındadır. Kenara konmuş sözcüklerden biri, alıştırma ya da dikte sırasında hatalı yazıldıysa o zaman kelime için yukarıdaki alıştırma tekrar yapılır.

Eğer 300 kelimelik bir liste tamamlandıysa, çocuğun bir alıştırma sırasında yanlış yazdığı başka kelimeler seçebilirsiniz.

Kelime seçiminde 2 kriter dikkate alınmalıdır

1. Çocuk kelimeyi yanlış yazdı mı, yazmadı mı?
2. Yanlış yazılanlar metinlerde sık geçen sözcükler mi? (sizin kendi öznel yargınıza göre)

Kart kutusu

Başarı kotası

Diğer sözcükler

9. EVDE ALIŖTIRMA YAPMAK - HATASIZ YAZIM

Yazım kuralları

Genellikle kitaplar, çocuklar için hiç faydası olmayacak yazım kuralları içerir. Bu kuralların istisnaları da çoktur ya da bunlar çocukların henüz öğrenmedikleri bilgiler içeren kurallardır.

Öte yandan; çok faydalı olan kurallar da vardır:

Örneğin.:

1. Özel isimler, büyük harfle başlar. (Türkiye, Ankara, Türkçe gibi)
2. Cümle sonlarına nokta konur. (Bu konuda bir kitap yazacağım.)
3. Dikkat çekilmek istenen söz ve sözcükler tırnak içine alınır. (İnsanın klavuzu 'akıl'dır.)

BİLGİSAYAR PROGRAMLARI

Günümüzde, okuma ve yazma alıştırmaları yapmaya yönelik birçok bilgisayar programı var. Bilgisayar kullanmak, çocukların güdülenmesini arttırmak için önerilebilir. Fakat, bilgisayar programlarını çok dikkatli seçmek gerekir. Çünkü bazıları yeterince kaliteli değildir.

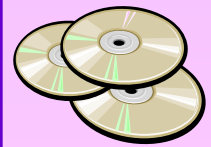
- Okuma ve yazma programları aşağıdaki kriterlere göre değerlendirilmelidir:
- Birçok program, çocuğun oynayacağı ancak, çocuğun kelime veya cümleyi yazmasını gerektirmeyen alıştırmalara sahiptir. Seçilen programın içinde bu tarz oynanan alıştırmalardan çok fazla olmamalıdır; çünkü bunlar yazmayı öğrenmeye gerçek anlamda fayda sağlamazlar.
- Alıştırmalarda kullanılacak kelimeler, seçilmelidir; çünkü bu kelimelerle, kompozisyonlarda veya dikte ederken sık karşılaşılır.

Bilgisayardaki alıştırmalar anne-baba, ağabey ve ablalarla yapıldığında öğrenmek, çocuk için daha keyifli bir hal alır.

Yazım kuralları

Bilgisayar programları kullanmak

9. BİLGİSAYAR KULLANIMI

Sıkça sorulan sorular (SSS)

Disleksisi olan çocuklara, öğrenim aracı olarak bilgisayar kullanımını önerir misiniz?

Bilgisayar kullanmak, öğrenimde şiddetle tavsiye edilir. Çünkü bilgisayar:

- güdüler
- çoğunlukla hızlı başarıyı garanti eder
- öğrenenin özgüvenini arttırır.
- endişeyi azaltır (Bilgisayar sakindir.)
- bireysel ihtiyaçları göz önünde bulundurur
- daha rahat bir öğrenme durumu sağlar (çatışmasız)
- objektif bir dönütü garanti eder
- öğrenilecek bilginin çoklu ortamda sunuluşunu mümkün kılar
- El yazısıyla ilgili olan ince motor becerilerinde de sıkıntı yaşayan çocuklarda faydalıdır
- hiperaktiflik eğilimlerini azaltır
- öğrenme sorumluluğunu arttırır

Disleksisi olan bir çocuk için bilgisayar kullanımında neler önemlidir?

- Bilgisayar kullanım talimatları, kısa ve anlaşılır olmalı.
- Çocuğun öğrenme tercihlerine göre renk ve fon kullanımı önemlidir.
- Bilgisayar ekranı titreşimsiz olmalı

Bilgisayar için en iyi yer neresidir?

- Bilgisayar ekranını pencereye paralel olacak şekilde yerleştirin (ışığın ekrandan yansımalarını önleyin).
- Gerekli olduğunda ekran için özel bir ışık kullanın.
- Ergonomik bir sandalye kullanın. (el ile dizler arasındaki açı 90 derece olmalı.)

**Bir bilgisayar sağlayın
(Avantajlar!)**

Kalite önemlidir!

Bir çalışma mekanı ayarlayın

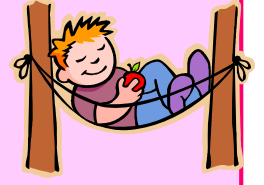
9. BİLGİSAYAR KULLANIMI

- Ekrandaki ilk satır, kullanıcının göz hizasından yüksekte olmamalı.
- Bilgisayarda 20-30 dakika çalıştıktan sonra; bir ara vermelisiniz (televizyon seyretmek ya da oyun oynamak için değil, hareket etmek için).
- Gürültüden kaçının (ses yalıtımı kullanın)!
- İdeal olarak, yazıcı ayrı bir odada olmalı çünkü dikkat dağıtıcı sesler çıkarabilir.
- Bilgisayarda çalışırken ihtiyacınız olan materyaller için bilgisayar çevresinde yeterince boş yer bırakın.

Disleksik çocuğuma uygun yazılımlar alırken nelere dikkat etmeliyim?

Öğrenme yazılımlarının sayısı oldukça fazadır ve bilgisayar teknolojisi hızla değişmektedir. Bundan dolayı, disleksik çocuklara faydalı olacak ve onları güdüleyecek bir programda şu özellikler aranmalıdır:

- Açıklamalar kısa ve anlaşılır olmalıdır.
- Fazla vakit kaybetmeden alıştırımlara geçilebilmelidir.
- Herhangi bir anda çalışmalarını kaydedip programdan çıkılabilmelidir. "Yardım" özelliği olmalıdır.
- Eğitim, küçük aşamalar halinde verilmelidir.
- Programın bölümleri seçilebilmelidir.
- Üzerinde çalışılan alıştırımlar değiştirilebilmelidir.
- Aynı alıştırımlar tekrarlanabilmeli ve hatalar düzeltilebilmelidir.
- Farklı zorluk seviyeleri olmalıdır.
- Program, hataları otomatik olarak kontrol edebilmeli, yanlışları düzeltebilmeli ve dönütler sağlayabilmelidir.
- Program dikkat dağıtıcı unsurlarla dolu olmamalıdır; öğrenme alıştırımlarına odaklanmalıdır.
- Alıştırımların çıktısı alınabilmelidir.
- Program, kullanıcının kişisel öğrenim hızına göre ayarlanabilmelidir.
- Birçok program için kulaklık gerekir. Kulaklık alırken, ses kalitesinin iyi olduğuna emin olun.
- Programdaki konuşmalar anlaşılabilir olmalı, hızları ayarlanabilmelidir.

Ara verin!

Öğrenme yazılımını dikkatlice seçin!

Kaliteli kulaklıklar alın

9. BİLGİSAYAR KULLANIMI

Bilgisayar yazılımlarıyla hangi tür alıştırmalar desteklenebilir?

Bu konuda birçok seçenek mevcuttur. Tavsiye edilen, programların çocuğunuzun kendine özgü ihtiyaçlarına göre ve bir uzmana danışılarak seçilmesidir. Bir program, farklı türlerde alıştırmaları genellikle destekler.

Bilgisayar yazılımıyla desteklenebilecek çeşitli alıştırmalardan bazıları şunlardır:

- Fonolojik eğitim programları
- Alfabenin öğrenilmesi
- Hecelerle çalışma
- Bir kelimedeki harfleri bulma
- Hafıza kartı alıştırmaları – Örneğin; kartlar üzerindeki kelimeler çocuğa gösterilir ve daha sonra çocuğun kelimeleri hatırlaması istenir
- Alıştırmaların renklerle desteklenmesi ve renkleri değiştirebilme olanağı
- Harfleri, harf gruplarını ve kelimeleri renklerle işaretleme
- Görsel uygulamalar (örnek: kelime piramitleri)
- Dudak okuma yardımıyla kelime tanıma
- Cümle yapılarının öğrenilmesi
- Telaffuz programları

UNUTMAYIN

- çocuğunuzun öğretmenine hangi programların faydalı olabileceğini danışmayı;
- yazılımların sadece öğrenime yardımcı olabileceklerini fakat bir öğretmenin yerini tutamayacağını;
- öğrenim yazılımı seçmeden önce, çocuğun kendine özgü ihtiyaçlarının neler olduğunu anlamayı.

Not: Çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun olan yazılımı seçin!

**Çeşitli
öğrenme
alıştırmaları**

**Verim
alabilmek için
alıştırmalar
her zaman
okuma ve
yazma ile
birlikte
yapılmalıdır**

**Öğretmeniniz -
den ya da bir
uzmandan
yardım isteyin**

9. BİLGİSAYAR KULLANIMI

KAYNAKÇA ve MATERYALLER

Aşağıdaki broşür ve kitaplarda, kaliteli öğrenim yazılımları ve onların içeriklerine dair bir seçki bulabilirsiniz.

Reid, Gavin (2005), Dyslexia. A Complete Guide for Parents. Chichester: John Wiley & Sons.

Rosenkötter, Henning (1997), Neuropsychologische Behandlung der Legasthenie. Weinheim: Beltz.

Sedlak, Franz (Hrsg.), (1999), Förderideen für Lesen, Rechtschreiben, Rechnen sowie bei Aufmerksamkeitsdefiziten und Hyperaktivität. Schulpsychologie-Bildungsberatung. *Zukunft-Bildung-Kultur*. BMUK.

Tacke, Gero (1999), Computerprogramme für die Lese- Rechtschreibförderung: Bestandsaufnahme und Perspektiven. Landesinstitut für Schule und Weiterbildung. Heft 45. Schulpsychologische Beratungsstelle, Corbell-Essonnes Platz 9, 71063 Sindelfingen.

Öğrenim yazılımları genellikle hızla değişir, çünkü yeni teknolojilere adapte olmaları gerekir. Bu sebepten dolayı, burada özel olarak program isimleri önerilmeyecektir.

Bunun yerine, çeşitli İnternet sitelerine bakabilirsiniz (mesela www.legasthenie-software.de) Ancak, İnternet siteleri de kısa süre içerisinde açılıp kapanabilmektedir. En güncel ve çocuğunuzun ihtiyaçlarına en uygun programların listesine en vakıf kişiler, genellikle uzmanlar ve eğitimcilerdir.

NOT: Bu rehberde anlatılan çeşitli konulara ait yazılımlardan bahsedilmektedir.

11. YABANCI DİL ÖĞRENİMİ

A) GENEL TAVSİYELER

- Çocuğunuzun öğrenme stili nedir (Bölüm 8)?
- Çocuğunuz bütün duyularıyla öğreniyor mu? (Bölüm 8)
- Çocuğunuz diller arasındaki benzerlik ve farklılıkları anlayabiliyor mu?

Örnek:

Ses ve anlam benzerliği

Ses: İngilizce ve Almanca [haus]

Anlam: İngilizce ve Almanca: aynı

Ama yazımları farklı:

İngilizce: house; Almanca: Haus

- Çocuğunuz, konuları düzenli olarak tekrar ediyor mu?
- Çocuğunuz, öğrenilen yabancı dilin kültürünü anlamaya çalışıyor mu (bir mektup arkadaşıyla yazışmak, tatile gitmek, filmler, yabancı dil konuşan insanlar vs.)
- Okul, yabancı öğrenci değişimine, o dildeki gençlik dergilerine ve filmlere yönelik tavsiyeler veriyor mu?

B) ÖZGÜN TAVSİYELER

1. Sesler ve harfler

- Yabancı dil öğrenirken çocuğunuz bir harfin değişik seslere sahip olabileceğinin farkında mı?

Örnek:

Harf kartları hazırlayın ve her harf için olası bütün sesleri bulun.

Mümkün olan yerlerde, kuralları keşfedin.

- Yabancı dil öğrenirken çocuğunuz bir sesin değişik şekillerde yazılabildiğinin farkında mı?

Örnek:

Yabancı dilin sesleri için bir tablo yapın.

Ses				
İngilizce [ou]	gold	shoulder	show	...
Fransızca [ā]	mentir	chanter	blanc	...
Almanca [f]	Ofen	Affe	Vogel	...

MERHABA

GRUEZI
HELLO
HALLO
HOLA

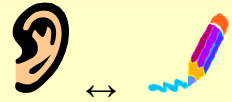
Benzerlikler

Farklılıklar

İletişim:

Mektup
arkadaşı,
Öğrenci
değişimi

Bir harf,
farklı sesler

Bir ses,
farklı harfler

11. YABANCI DİL ÖĞRENİMİ

- Çocuğunuz, anadilinde olmayan harflere yeterince dikkat ediyor mu?

Örnek: m

İSİM-SES-ŞEKİL (çiz, dokun, yap.):

M: İki tane köprüye benzer

- Çocuğunuz kafiye, deyim ve şarkıların pratiğini yapıyor mu?

Cümle Kalıpları

How are you?

Comment ça va?

Wie geht's ?

Hoe maakt U het?

Tekerlemeler

Katzen können Mäuse fangen,
haben Krallen, scharf wie Zangen,
kriechen durch die Bodenlöcher
und zuweilen auf die Dächer.

Row, row, row your boat
gently down the stream.
Merrily, merrily, merrily, merrily,
life is but a dream.

Çekçe	káva	láva	tráva	kráva
Katalanca	pruna	bruna	lluna	engruna
İspanyolca	vino	camino	latino	tocino

2. Kelimeler

- Çocuğunuz yeni kelimeleri nasıl öğreniyor?

Örnekler:

- Kelime kartları ve zor kelimeler için bir dosya oluşturun.
- Her zor kelime için, her kartın arkasına bir resim çizin. Kelimeler, kalın ve büyük harflerle yazılmalıdır.
- Öğrenmek istenilen kelimeleri içeren hikayeler dinleyin.
(Konuşan kitaplar, televizyon programları, filmler, magazinler vs.) .
- Gözlerinizi kapatın. Düşündüğünüz kelimeleri hissedin, duyun, koklayın, tadın ve görün.

- Çocuğunuz yeni kelimeleri öğrenmeye ne kadar uyum sağlıyor?

Yeni ses ve harfleri tekrar edin

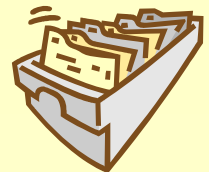

Deyimleri, tekerlemeleri ve şarkıları tekrar edin

Kafiyeli kelimeler

Yeni kelimeler

11.YABANCI DİL ÖĞRENİMİ

Kelimeleri hatırlamak: aşağıdaki şekilde tekrarlar yapın:

Kaydedin (kelime – boşluk – tekrar aynı kelime).	Dinleyin, bakın, söyleyin ve gösterin ya da canlandırın (örn: hareketle).	Dinleyin ve kasetçalarla birlikte tekrar edin.	Kelimeleri, rahat bir pozisyonda ya da yürürken dinleyip söyleyin.	Dinleyin, heceleyin, söyleyin, yazın ve kıyaslayın.

- Az sayıda kelime öğrenerek devam edin.
- Kelime türevlerini öğrenin: “act, active, action”.

• Çocuğunuz kelimeleri doğru yazmayı nasıl öğrenebilir?

Örnekler:

- Kelimelerin harflerini alın ve bir hikaye uydurun

C em,
O kulda
A rkadaşıyla
T artıştı

- Kelimeyi çerçeve içine alarak ve aynı zamanda yüksek sesle söyleyerek, onun şekline bakın.

happy

Çok zor kelimelerin çevresine resim çizin.

- Kelimleri ya da kelimelerin bir kısmını şekillere dönüştürün.

m ☺ ☺n

- Bir kelimedenden yeni kelimeler türetin ve bu şekilde çalışırken renkler kullanın. teacher

teaching

- Sözlük kullanın (resimli olanlar tavsiye edilir)

Kelimeleri hatırlamak

İşitmeyi kullanmak

- deyimler
- kafiyeler
- heceler

Görmeyi kullanmak

- Bakın, söyleyin, yazın, kontrol edin Kelimenin, zıt renkli bir fonda yazılı olduğunu hayal edin

- Resim kullanın

Dokunmay duyunu kullanmak

- Kuma, halıya yazın.
- Taşları kullanarak kelimeler oluşturun
- Bilgisayarda yazın

Kelimeleri belli bağlamlarda kullanmak

(kısa hikayeler içinde)

11.YABANCI DİL ÖĞRENİMİ

Çocuğunuz yabancı dil öğrenirken **düzenli ve düzensiz çekimli** fiilleri nasıl öğrenebilir?

Aşağıdaki sırayı izleyerek listeler yapın:

- Zamanlara göre çekimler
- Aynı yapıları bir araya toplayın (örn. aynı şekilde bitmesine göre "grew", "blew" vs.).
- En önemli yapıları tekrar edin
- Sınavdan hemen önce, kişisel listenizden tekrar yapın

Alıştırma: Yabancı dil öğrenirken düzensiz çekimli fiilin mastar halini söyleyin. Çocuğunuz ikinci halini söylesin

İngilizce	Türkçe
to buy — bought	satın almak – aldı
to sell — sold	satmak - sattı

3. Dilbilgisi kurallarını göstermek

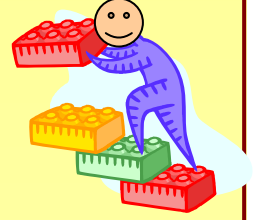
- Adım adım: İlerlemenin yolu, kuralları basit, kolayca formüle edilmiş parçalara bölmektir (reçete gibi).
- Bu parçalar bir şekilde birbirlerinden ayrılmalıdır (çizgi, kalıp, farklı bir sayfa ile...).
- Her adıma bir resim veya sembol eşlik etmelidir. (Yaratıcı bir çocuk bunları kendisi tasarlayabilir). Yeterince boşluk bırakmayı unutmayın.
- Her kural için farklı bir renk kullanın.
- Anadilde açıklamalar sunun ve bunları çocuğa yüksek sesle tekrarlatın.
- Çocuğunuzun hatırlamasına ve kuralları öğrenmesine yardım edecekse grafikler ve komik resimler çizin.
- Gerekliyse metni basitleştirin.
- Zor kurallar için bir tablo yapın ve çocuğun ihtiyacı olduğu sürece görünür bir yerde kalmasını sağlayın.

Çalışma kâğıtları öğrenmeye destek olabilir:

Bütün çalışma kâğıtları, özellikle de sorular şu özelliklere sahip olmalıdır:

- harfler büyük yazılmalıdır (bilgisayar fontu: 12-14)
- sayfa etkin kullanılmalıdır (sayfa fazla dolu olmamalı, başlıklar kısa olmalı, satırlar arasında boşluk bırakılmalıdır)
- Arka planlar ile yazıların renkleri iyi seçilmelidir.

Adım Adım

Renkleri kullanın

Düzenli fiil:

cook

cooked

cooked

Düzensiz fiil:

go

went

gone

Tablolar

Çalışma kâğıtları

Bütün çalışma kâğıtları;

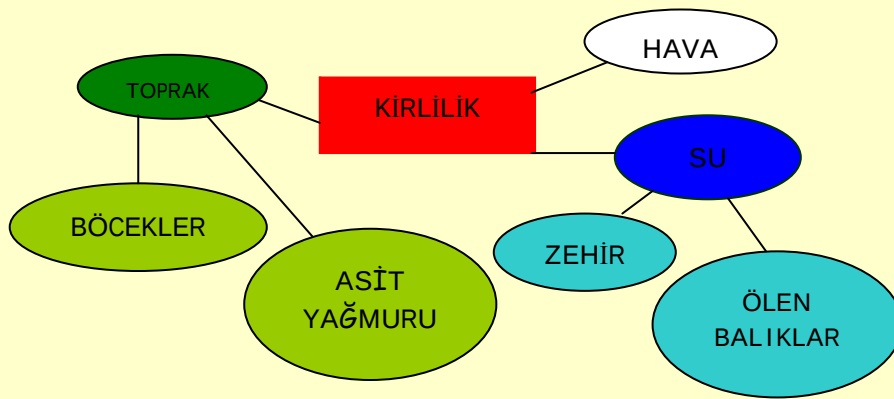
kolay anlaşılır ve iyi düzenlenmiş olmalıdır.

11. YABANCI DİL ÖĞRENİMİ

- Kuralları bir dosyaya toplayın böylece ihtiyacınız olduğunda onları nerede bulacağınızı bilebilirsiniz.
- Yabancı dil öğretmeni, Türkçe öğretmeni, anne-baba ve çocuk arasındaki iletişim çok önemlidir.
- Yabancı dilde iletişim kurarken dilbilgisi kurallarına yoğunlaşmayın.

4. Metin yazımı

- Grafikler oluşturarak fikirlerinizi toparlayın.
(Kavram haritaları)

- Yazmak için stratejiler

Örnekler:

Çocuk; (1) size ne yazmak istediğini söylemeli, (2) hikayeyi yazmalı ve (3) anahtar kelimeleri işaretlemeli.

Bundan sonra çocuk aynı metni tekrar yazmalı ama

- kısaltılmış şekilde
- başka bir insanın bakış açısından
- fikirlerin sırasını, yer ve zamanı, vs. değiştirerek
- Dokümanın türünü değiştirerek: gazete, İnternet, röportaj, mektup, vs.

Son olarak; metinler karşılaştırılabilir.

Metinlerin biçimlerine dikkat edin
(paragraflar, boşluklar, vs.)

Dosya

İletişim

**Grafikler
kavram
haritaları**

**Yazma
stratejileri**

Metin:

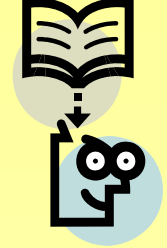
- giriş
- ana fikirler
- tartışma
- sonuç

11. YABANCI DİL ÖĞRENİMİ

5. Metinleri okumak ve anlamak

- **Yabancı dilde bir metni okumak için ne gibi stratejiler kullanılabilir?**
 - Konu üzerine düşünün:
Metin ne ile ilgili?
Bu konu hakkında daha önce bir şey duydunuz mu?
Konuya dair hangi kelimeleri biliyorsunuz?
Konu hakkında makale, kitap ve İnternet taraması yapın.
Konu hakkında önceden bildiklerinizi birine anlatın (Yenileri, eski bilgilerin üzerine inşa edin).
 - Okumak için en iyi yolu bulun. (rahat pozisyon, iyi ışıklandırma, kaynaklara yakınlık, dikkat dağıtacak şeylerden uzak olmak)
İnternet'ten, makalelerin daha büyük çıktılarını alınabilir.
- **Yabancı dilde bir metni anlamak için ne gibi stratejiler kullanılmalıdır?**
 - Eğer bir teyp ya da video dinliyorsanız, hikayeleri birden fazla kez dinleyin ve her yeni fikir için semboller yaratın; sonra da, her sembol için bir kelime bulun.
 - Sessiz ve yüksek sesle okumayı bir arada kullanın. Yüksek sesle okumak metnin anlaşılabilirliğini artırır.
 - Metne resim ve grafikler ekleyin. Altlarına kısa cümleler koyun.
 - Önemli kısımların altını çiziniz.
 - Metni sadeleştirin (daha kolay kelimeler, daha kısa cümleler kullanarak).
- **Metinle ilgili soruları cevaplamak için ne gibi stratejiler kullanılmalıdır?**
 - Renkli kalemler kullanın.
 - Her soruyu dikkatlice okuyun ve onları farklı kelimelerle ifade edin.
 - Her sorunun cevabını işaretlemek için farklı renk kullanın.
- Bir arkadaşınızla metin hakkında konuşun.

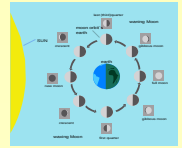
Yenileri, eski bilgilerin üzerine inşa edin

Resimler ekleyin

Grafikler yapın

Renklerden yararlanın

11. YABANCI DİL ÖĞRENİMİ

Yorum: Yabancı dil öğretmenleri, çoğu durumda, anne-baba ve çocuklara evde alıştırmaya yapmaları için kullanılabilecekleri kitap ve materyallere ilişkin özel önerilerde bulunabilirler. Bu öneriler, ders programlarına paralel olacak şekilde ve birçok faktör (örn: anne-babanın yabancı dil bilgisi ve teknik bilgisi ve mevcut donanımları vs.) göz önünde bulundurularak oluşturulmalıdır.

Anne-babalar; çocuklarını yabancı bir dilde iletişim kurmaya teşvik edebilirler (radyo ve televizyon programları, filmler, yurtdışına çıkmak gibi yöntemlerle). Aşağıda, yabancı dil öğrenimini desteklemek için kullanılabilecek kitap ve materyallerin sadece küçük bir kısmını kapsayan bir liste mevcuttur:

DİSLEKSİ VE YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE

Birsh, J. R. (2005). Multisensory Teaching of Basic Language Skills. 2nd ed. PH.D. publ. Jun 2005. Brookes Publishing Comp.

MATERYALLER

CD-ROM. The Mystery of the Lost Letters. Tintin helps dyslexic learners. BBC 2004. D•I•T•T (Dyslexia International Tools and Technologies ASBL). e-posta: admin@ditt-online.org, internet sitesi: www.ditt-online.org (İngilizce, Almanca ve Fransızca bir CD)

ClozePro (2004 BETT Özel Eğitime Yönelik Destek Yazılımı Ödüllü, her yaştan ve yetenek seviyesinden öğrenciye ve tüm temel konularda kullanım için)

internet sitesi: <http://www.cricksoft.com/uk/products/clozepro/default.asp#about>

YABANCI DİL OLARAK ALMANCA

KİTAPLAR

Erkert, A. (2003). *Sprach-Förder-Spiele*. Freiburg: Christopherus.

Hufeisen, B. (2004). Deutsch und die anderen (Fremd)Sprachen im Kopf der Lernenden. Wie man dieses Potenzial im Deutschunterricht nutzen kann. In: *Fremdsprache Deutsch 31*, 2004, 19 - 23.

Nodari, C. & de Rosa, R. (2003). Mehrsprachige Kinder. Ein Ratgeber für Eltern und andere Bezugspersonen. Stuttgart: Haupt.

Macedonia-Oleinek, M. (1999), *Sinn-voll Fremdsprachen unterrichten. Ein praxisbezogener Leitfaden für den ganzheitlichen Fremdsprachenunterricht*. Linz: VERITAS.

MATERYALLER

CD-ROM. Lesen 2000. Version 4XL. Mantler, O. e-posta: info@lernspiele.at, internet sitesi: www.lernspiele.at ISBN 3-9501203-1-9

CD-ROM. Pramper, Wolfgang (2001), Gut – besser – Deutsch! (Computersoftware for advanced learners, Veritas) ISBN 3-7058-5780-0.

Sommer-Stumpfenhorst, N. (1997). Laute heraushören, Laute zusammenfügen. Hilfen für das häusliche Üben. 2. Aufl. Heft 1, Warendorf: Colli.

VIDEO: ECOC – Video zur Situation von dyslexischen Kindern in der EU (Legasthenie quer über die Kulturen hinweg) – İngilizce'si de mevcuttur. - Bezeichnung erfolgt noch genauer.

12. OKUL SONRASI YAŞAM

Çocuk okulu bitirdi. Peki, şimdi ne yapacak?

- Disleksisi olan kişiler için yeteneklerini avantaja dönüştürebilecekleri birçok iş mevcuttur.
- Disleksisi olan kişiler, çoğunlukla çok yaratıcı ve teknik yetenekleri yüksek kişilerdir. Çoğu, yönetimde veya teknik, yaratıcı ve sosyal yönleri ağır basan mesleklerde başarılıdır.

Profesyonel kariyer tavsiyeleri

- Meslek seçerken, iyi tavsiyeler almak önemlidir. Bu durum, insana karar verirken ihtiyaç duyacağı güveni verebilir.
- Bireysel tercihler dikkate alınmalıdır.

Okuldan hayata başarılı bir geçişte için anne-babaların rolü

- Anne babalar çocuklarına şu konularda yardımcı olabilir:
- öğrenme kapasiteleri ve ihtiyaçlarının daha fazla farkında olmaları konusunda
- kapasitelerini zayıf oldukları alanları aşmaya ve onların üstesinden gelmeye yönelik kullanmaları konusunda
- okulda ve işte çocuğun kontrolü kaybetmemesi konusunda
- gönüllü işler, yaz işleri veya yarı zamanlı işler aracılığıyla ilgilendikleri ve yetenekli oldukları işleri bulmaları konusunda
- Esnek ve sabırlı olmayı öğrenmeleri ve kendilerini doğru rotadan saptıracak geçici hayal kırıklıklarına izin vermemeleri konusunda

Okul sonrası

Hangi meslek?

Anne - babanın rolü

12. OKUL SONRASI YAŞAM

Okuma -yazma

- Disleksisi olan bazı yetişkinler, maalesef, tam olarak teşhis edilemiyor ve bundan dolayı disleksilerinin ne düzeyde olduğu tam olarak değerlendirilemiyor. Okuma-yazma becerileri de, gündelik yaşamın gerekleriyle başa çıkmak için yeterli olmayabiliyor.
- Ama bu durumdaki kişilerin artık, yetişkinler için açılan kurslarda, okuma-yazma ve matematik becerilerini geliştirmeleri mümkün hale gelmiştir.

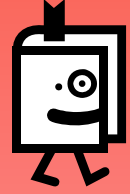
Disleksi, yaşam boyunca sorunlara neden olur mu?

- Her ne kadar, genellikle öğrenme yeteneğine yaptığı olumsuz etki açısından düşünsek de, disleksi yaşam boyu birçok soruna neden olur.
- Disleksisi olan ergenler ve genç yetişkinler dahi, okuma-yazma, matematik, organizasyon, zaman yönetimi, detayları hatırlama gibi alanlarda sıkıntılar yaşayabilir.
- Disleksisi olan ergenler ve genç yetişkinler; alternatif öğrenme yöntemlerinden, özel stratejilerden ve teknolojiye dayanarak başarılı olabilir.
- Disleksisi olan gençler insanlar, her ne kadar, yetişkinliğe geçiş döneminde bir takım zorluklar yaşasalar da, organizasyon yeteneklerini geliştirmek için yardım almaları ve anne-babanın olaylara esnek ve sabırlı bir şekilde yaklaşması, onlara önemli derecede yardımcı olur.

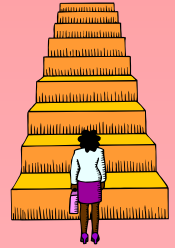
Okuma

Yazma

Matematik

Disleksi,
yaşam boyunca
sorunlara
neden olabilir

13. DİSKALKULİ

GİRİŞ

Öğrencilerin; kısa süreli bellek, sıralama, bilginin organizasyonu ve bilgi işleme hızında yetersizlik gibi kimi sorunlar yaşamasına neden olan bilgi işleme sorunları, matematiğin birçok alanında da sıkıntı yaratabilir. Bu durum, çoğunlukla *diskalkuli* kavramı ile tanımlanır.

ZORLUKLAR

Diskalkulisi olan öğrenciler tarafından yaşanan zorluklar genellikle şu konularla ilgilidir:

- sayılararası bağların kavranması
- çarpım tablosunun öğrenilmesi
- yönsel kavramların anlaşılması
- zamansal ve mekansal kavramlar
- sıralama problemleri
- yönelim – birçok farklı işlem gerçekleştirmek zorunda olmak kafa karışıklığı yaratabilir
- mekansal farkındalık
- işaretlerin karıştırılmasına neden olan görsel hatalar
- zihinsel aritmetik (sayı/ sembolleri içeren kısa süreli zihinsel işlemler)

Matematiğin de kendine ait bir dili vardır ve birçok sorunun kökeninde yatan şey bu özellik olabilir. Ayrıca, **daire** ve **eşittir** gibi kelimeleri içeren genel matematik terminolojisine yabancı olunabilir. Bir sınıftan “eşittir” sözcüğünü tanımlamaları istendiğinde, birçok farklı dönütle karşılaşmak ve bunların en yaygınının “yanıt” kelimesi olduğunu görmek ilginçtir. Hesaplamalarda kullanılmadan önce, bütün bu sözcüklerin anlamlarının net bir şekilde kavranması gereklidir.

Çocuklar için, soruları daha da karmaşıklaştıran, aynı matematiksel işlemin çeşitli şekillerde ifade ediliyor olmasıdır; **çarpı**, **kere**, **çarpım** veya **toplama**, **artı**, **toplam** gibi kavramların varlığı gibi.

DİSKALKULİ

Bilgi işleme sorunları

Zorluklar

(örnekler)

Çarpma

Zamansal kavramlar

13. DİSKALKULİ

BİRBİRİNİ TAMAMLAYAN PARÇALAR

Matematik, birbiriyle ilişkili/ardışık bir yapıya sahiptir. Bir bütün oluşturmak için parçalar birbirinin üstüne inşa edilir. Bütünü bilmek, bir kişinin parçaları daha çok anlayarak düşünebilmesini sağlar ki, bu durumda kişinin bütüne dair bilgisini arttırır. Ayrıca, bütünü bilmek, bir kişinin parçaların karşılıklı ilişkisini, sıralanışlarını ve birbirlerini destekleme şekillerini anlamasını sağlar.

DOĞRU SIRAYLA ÖĞRENİN!

Temel sorun, semboller temsil ettikleri işlemlerle ilişkilendirmek olduğu için, önceden hazırlanmış materyaller yardımıyla işlemleri yapmak öğrencilere kolaylık sağlar. Yapmış olduğu işlemlerin sembolik olarak nasıl ifade edileceğinin, daha sonra çocuğa gösterilmesi gerekir. Diskalkulisi olan öğrenciler “isimlendirmekten” çok “uygulamakta” başarılıdır; uygulamaya dayalı bir temel, bundan ötürü gereklidir. Hazırlanmış materyaller kullanmanın avantajı; bu yöntemle, “uygulama”nın “isimlendirme”den önce gelmesinin garanti edilmesidir.

Bu sıra tersine çevrildiği takdirde; diskalkulisi olan çocuk, kafasını karıştıran ve nasıl kullanacağını bilemediği semboller ve teknik terimlere boğulmuş olur. Ancak, konunun temelleri “uygulama”larla atıldığında; soyutlamalar, genellemeler ve yeni keşifler gelebilecektir.

Diskalkulisi olan ilk ve ortaokul seviyesindeki öğrencilere önerilen kimi kaynaklar şunlardır: *Cuisenaire Rods*, *Dienes Multibase Arithmetic Blocks* and *Montessori material*. Diskalkulisi olan öğrenciler, sayılar arasındaki ilişkileri arkadaşlarına göre daha zor anladıklarından, öğrenmede somut materyalleri arkadaşlarına göre daha uzun süre kullanırlar.

**Matematiğin,
birbiriyle
ilişkili
parçalardan
oluşan bir
yapısı vardır**

Doğru Sıra

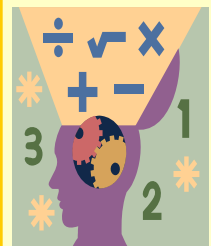
Uygulamak

İsimlendirmek

Akl yürütmek

13. DİSKALKULİ

DUYULARLA ÖĞRETME

Diskalkulisi olan öğrencilere matematik öğretirken, dil öğreniminde uygulanan duyularla öğretim yöntemleri (görsel, işitsel, tensel, kinestetik) matematikte de uygulanabilir. Örneğin; yeni matematiksel kavramlar ve işlemler; çocuğa somut materyaller, grafikler, resimler ve sözlü açıklamalar ile tanıtılmalıdır. Sonra, öğrencinin işlemleri, komutları vs. kendi kelimeleriyle ifade etmesi sağlanmalıdır. Başarı, her aşamada kontrol edilmelidir. Bir konu tamamen öğrenilmeden bir diğerine geçilmediğine emin olunmalıdır.

KAYNAKÇA

'Mathematics for Dyslexics' - A teaching handbook, Chinn and Ashcroft, Whurr Publishers, London (1993).

'Dyslexia and Mathematics', Miles, T.R. and Miles, E., Routledge.

'Working with Dyscalculia' Came, F and Henderson, A. Learning Works, Marlborough, England, UK

BİLGİSAYAR PROGRAMLARI :

'Maths Blaster' (Knowledge Adventure)

'Number Shark' (White Space)

Duyularla öğretme

Bütün duyuların yardımı ile öğrenme

Yanlış stratejiler

$$4+3 = 6$$

$$9-3 = 7$$

$$3 \times 8 = 11$$

$$6 \times 7 = 47$$

$$3 \times 70 = 21$$

$$900 - 400$$

$$= 600$$

$$70 - 10 = 71$$

$$10 + 30 = 13$$

$$77 - 68 = 11$$

$$1475 + 6894$$

$$= 712169$$

14. DİSLEKSİK ÇOCUKLARIN HAKLARI

Disleksik çocuklar, Özel Eğitim Gereksinimleri olan öğrenciler grubuna dahildir. **ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ** (Birleşmiş Milletler, 1989) tarafından güvenceye alınan temel hakları şöyle ifade edilmektedir:

- Taraf Devletler, çocuğun eğitim hakkını kabul ederler ve bu hakkın **fırsat eşitliği temeli** üzerinde tedricen gerçekleştirilmesi görüşüyle (...) (Madde 28)
- Taraf Devletler, çocuk eğitiminin aşağıdaki amaçlara yönelik olmasını kabul ederler;
a) Çocuğun kişiliğinin, yeteneklerinin, zihinsel ve bedensel yetilerinin **mümkün olduğunca geliştirilmesi**; (...) (Madde 29)

(http://tr.wikisource.org/wiki/%C3%87ocuk_Haklar%C4%B1_S%C3%B6zle%C5%9Fmesi)

Üstteki maddeler, her çocuğun şu haklara sahip olduğu anlamına gelir:

- ☺ kendi “Özel Eğitim İhtiyaçları”na dair tanılara erişim
- ☺ ders programının ve eğitim yöntemlerinin kendisine uyarlanması
- ☺ beklentilerin çocuğun yeteneklerine göre kendisine uyarlanması
- ☺ haklarına saygı gösterilmediği takdirde, anne-babasının özel bir kişiye/kuruma başvurması

Bazı ülkelerden, üstteki maddelerin hayata geçirilmesine yardımcı olacak çeşitli düzenlemeler yapılmıştır:

- ☺ sınıfın önünde sesli okuma zorunluluğundan muafiyet

Örneğin; Brezilya, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Almanya – kısmen; İrlanda, Norveç, Polonya, İsveç, ABD

- ☺ imla hatalarından not kırılmaması

Örneğin; Brezilya, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Almanya, İtalya, Norveç, Polonya

- ☺ çirkin yazıdan not kırılmaması

Örneğin; Brezilya, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, İtalya, Norveç, Polonya

- ☺ bilgisayar ya da daktilo kullanımına izin verilmesi

Örneğin; Avusturya –sadece yaşça büyük öğrenciler için-, Belçika, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Almanya, Macaristan, İrlanda, Norveç, Polonya, Slovenya, İspanya, İrlanda, İngiltere, ABD

- ☺ yazılıdan ziyade sözlü ya da teypten ders çalışılması

Örneğin; Belçika, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Macaristan, İrlanda, Norveç, Polonya, Rusya, İngiltere, ABD

Çocuk Hakları Sözleşmesi

Temel haklar

Sınıfta

14. DİSLEKSİK ÇOCUKLARIN HAKLARI

1. Disleksik çocukların sınavlardaki özel hakları:

- ☺ kelimelerin doğru yazılışlarının bir sözlükten kontrol edilmesine izin verilmesi

Örneğin; Avusturya –sadece büyük öğrenciler için-, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Macaristan, Norveç, Polonya, İngiltere

- ☺ sınav sorularını okumak yerine, bir kasetçalardan dinlemesine izin verilmesi

Örneğin; Belçika, Çek Cumhuriyeti, Norveç, İsviçre, İngiltere, ABD

- ☺ sınav sorularının kendisine okunmasına izin verilmesi

Örneğin; Belçika, Brezilya, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, İrlanda, Norveç, İspanya, İsviçre, İngiltere, ABD

- ☺ yazılı sınavlarda fazladan süre verilmesi

Örneğin; Belçika, Brezilya, Hırvatistan, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Almanya, Macaristan, Norveç, Polonya, Rusya, Slovenya, İsveç, İsviçre, İngiltere, ABD

2. Disleksik çocukların yabancı dil öğreniminde sahip oldukları özel haklar:

- ☺ İki ya da daha fazla yabancı dilin zorunlu olduğu durumlarda, yalnızca bir tanesinin yeterli görülmesi

Örneğin; Fransa, İrlanda, Norveç, Polonya, İsviçre, İngiltere, ABD

- ☺ yabancı dil dersinin notlarının büyük kısmının sözlü sınavlardan verilmesi

Örneğin; Çek Cumhuriyeti, Fransa, Almanya – örneğin, Berlin, Norveç, Polonya

- ☹ Öte yandan, bu haklar çoğu ülkede, yasalarla güvence altına alınmamıştır.

- ☹ Uygulanıp uygulanmamaları da çoğu zaman, okula ve öğretmene bağlıdır.

Bu bölümde sunulan veriler, Avrupa Disleksi Birliği'nin 2003 yılında düzenlediği ankete dayanmaktadır. Ankete dair detaylar M. Bogdanowicz ile H.A. Sayles'in "Avrupa'daki Disleksik Çocukların Hakları" (2004) adlı kitapta bulunabilir.

Sınavlar

Yabancı Diller

Notlar

Sorunlar

Okuldaki ve evdeki sorunlar
"Disleksik çocuğun günlük düzeni ve karşılaşılan problemler"

SABAH

Durum

Çözüm

Uyanma

Çocuk: Kendi kendine uyanmada, çoğunlukla problem yaşar, sık sık uyuklar. Çünkü gece boyunca ödev yapmıştır.

Siz: Onu uyandırmanın güzel ve eğlenceli yollarını düşünün. Mesela; " Kalk oğlum sabah oldu! " şarkısını, sözlerle çocuğun ismini ekleyerek söyleyin. Bir tekerleme söylerken, oyuncak ayısıyla onu gıdıklayın. Çocuğa bir günaydın öpücüğü verin.

Yıkama, giyinme, yeme-içme

Çocuk: İnce motor becerileri zayıfsa; kendisine zor geldiği ve çok zamanını aldığı için, bu çok temel aktiviteleri yapmak istemez.

Siz: Çocuğa gerektiğinde yardımcı olun, fakat işle başa çıkmaya başladığını hissettiğinizde yardımı derhal kesin. Bu işleri, çocuğun yerine kesinlikle yapmayın.

Çocuk: Çoğunlukla o an yapması gereken işler yerine tamamen alakasız konularla ilgilenir.

Örn: Yüzünü yıkamak yerine cama vuran yağmur damlalarını seyrederek.

Siz: Sinirlenmeyin. Çocuktan size, o anda ne yapmakta olduğunu söylemesini isteyin. Ona; en sevdiği yemeğin mut fakta onu beklediğini; ya da okula giderken, istediği dergilere bakması için bir kitapçıda duracağınızı söyleyin.

Okula gitme

Çocuk: Çoğunlukla, okulda yalnız kalmak istemez; onu bekleyen zor ve tatsız şeylerden dolayı kaygılanır.

Siz : Okulda hangi notu alırsa alsın; ona, onu sevdiğinizi gösterin. Ona şunları söyleyin, "Bugünkü sınavına ne kadar çalıştığını biliyorum. Elinden geleni yaptın. Seninle gurur duyuyorum. Eğer işler ters giderse, daha fazla çalışırız ve bir dahaki sefere hallederiz. Sen üzülme!"

Ona her zaman güle güle öpücüğü verin.

Çocuk: Okula gitmek istemez, hastaymış gibi yapar.

Siz: Ateşini ölçün, boğazına bakın ve eğer rol yaptığından şüpheleniyorsanız, ona tehlikeli belirtiler görmediğinizi söyleyin. Çocuğu nelerin kaygılandırdığını bulmaya çalışın. Bu durum, genellikle, ödevini yapmamaktan ya da bir sınava yeterince hazırlanamamış olmaktan kaynaklanır. Kaygılarını azaltacak mantıklı çözümler bulmaya çalışın; öğretmenine, çocuğun eksik ödevi ertesi güne tamamlayacağını belirten bir not yollamak gibi. Çocuğun okula gitmesini sağlayın; aksi takdirde, onu rol yapmaya teşvik etmiş olursunuz.

ÖĞLEDEN SONRA

Okuldan dönüş

Çocuk: Başarısızlıklar ve uğradığı haksızlıklar başta olmak üzere, okulda olan her şeyi size anlatma ihtiyacı duyar.

Siz: Onu dinleyin. Olumsuz hislerden ve stresten kurtulması için her şeyi söyleyebileceği bir ortam hazırlayın. Bu ortam, sıcak bir yemekten daha önemlidir. Ona, "Önce çorbanı iç, sonra bana her şeyi anlatırsın," dediğinizde, artık konuşmak istemezse şaşırmayın. Şunu hatırlayın ki; sizin kendi mantıklı kararlarınız çocuğa uymayabilir; çünkü neyin önemli olduğuna dair fikirleri çoğunlukla sizinkilerden farklıdır. Eğer aceleniz varsa; ona, şöyle deyin: "Bana her şeyi kısaca anlat, çünkü 5 dakika içinde otobüse yetişmem gerekiyor. Detayları da eve döndüğümde anlatabilirsin."

Çocuk: Kötü bir ruh halinde, konuşmak istemiyor, ama okulda bir şeylerin ters gitmiş olduğunu tahmin ediyorsunuz.

Siz: Sizin tarafınızdan kabul gördüğünden ve sevildiğinden emin olmasını sağlayın. Ona, üzülmesinin sizi de üzdüğünü ve size sorunundan bahsederse, onları çözmenin daha kolay olabileceğini söyleyin.

Ödev Yapma:

Çocuk: Yorgun olduğu hem de zor ve zevksiz ödevlerin onu beklediğini bildiği için, okuldan geldikten hemen sonra ödevlerini yapmak istemez.

Siz: Çocuğun dinlenmesine, dışarı çıkmasına ve oynamasına veya bir arkadaşını ziyaret etmesine izin verin, ama bir saati geçirmemesi kaydıyla.

Çocuk: Ödevinin ne olduğunu hatırlamıyor. Ödevi olmadığını söylüyor ama bu durum, size pek olası gelmiyor.

Siz: Ödevin ne olduğunu öğrenin, bunu çocuğun arkadaşlarını arayarak yapabilirsiniz. Eğer bu sık gerçekleşen bir şeyse; öğretmeninden, çocuğun ödevini yazıp yazmadığını kontrol etmesini ve ödevi imzalamasını rica edin.

Çocuk: Ödevi yapmak istemiyor ve yapamayacak kadar zor olduğunu söylüyor.

Siz: Ödevi yaparken, neyi yalnız yapıp nerede yardıma ihtiyaç duyacağına bakın. Çocuk, anlayabileceği bütün kısımları kendisi yapabilmelidir. Zor olan kısımlar ona açıklanmalı ve onunla birlikte yapılmalıdır. Çocuğun ödevin üstesinden gelebilmeye başladığını gördüğünüzde, yardımını kesin. Her ödevin ardından onu güzel sözlerle ya da zevkli bir aktiviteyle ödüllendirin. Yine sorun yaşadığını veya konsantrasyonunun bozulduğunu görürseniz, kısa bir süre için yardım edin.

Çocuk: Uzun süre ödevin başında oturur, işine konsantre olamaz ve dikkatini başka şeylere verir.

Siz: Ödevi, çocukla birlikte küçük parçalara bölün ve kısa zaman aralıklarıyla çalışın (Saat tutun). Birkaç parça tamamlandıktan sonra ödüller verin.

GENERAL LITERATURE

- Bechen, P., Kinzinger, W., & Seger, S. (2004). *LRS-Ratgeber*. Stuttgart: Riederer.
- Betz, D. & Breuninger, H. (1991). *Jedes Kind kann schreiben lernen*. Weinheim: Beltz.
- Betz, D. & Breuninger, H. (1998). *Teufelskreis Lernstörungen. Theoretische Grundlegung und Standardprogramm. Materialien für die klinische Praxis*. (5. Aufl.). München: Beltz.
- EGS-Texte: *Erscheinungen. Theorieansätze. (2001) Prävention. Eine systematische Einführung in die Gesamtproblematik*. 2. Aufl.- München. Oldenbourg.
- Ganser, B. & Richter, R., (Hrsg.). (2003). *Was tun bei Legasthenie in der Sekundarstufe?* Donauwörth: Auer.
- Geist, A. (2003). *Einführung in das Erdinger Eltern-Kind-Rechtschreibtraining*. Skript. Erding.
- Grabbe, F., Haller, K., Küppers, A., & Lassert, U. (1997). *Training – Diktate, Sek. Stufe I, 1 – 10. Schuljahr, 100 Testdiktate*. Stuttgart : Klett.
- Haase, P. (Hrsg.). (2000). *Schreiben und Lesen sicher lehren und lernen. Voraussetzungen Risikofaktoren, Hilfen bei Schwierigkeiten*. Dortmund: Borgmann.
- Hofmann, B. (2001). *Lese-Rechtschreibschwäche – Legasthenie. Erscheinungen. Theorieansätze. Prävention. Eine systematische Einführung in die Gesamtproblematik* (2. Aufl.). München: Oldenbourg.
- Klasen, E. (1997). *Legasthenie – umschriebene Lese-Rechtschreib-Störung. Informationen und Ratschläge*. Weinheim: Chapman und Hall International Thomas Publishing company.
- Klicpera, Ch. & Gasteiger-Klicpera, B. (1998). *Psychologie der Lese- und Schreibschwierigkeiten. Entwicklung, Ursachen, Förderung* (2. Aufl.). Wien: Beltz.
- Klicpera, C. , Schabmann, A., & Gasteiger-Klicpera, B. (2003). *Legasthenie. Modelle, Diagnose, Therapie und Förderung*. München, Basel: Reinhardt UTB.
- Landerl, K., Wimmer, H., Moser, E.. (1999). SLRT. *Salzburger Lese- und Rechtschreibtest. Verfahren zur Differentialdiagnose von Störungen des Lesens und Schreibens für die 1. bis 4. Schulstufe*. – Nachdruck der 1. Aufl.- Bern: Hans Huber.
- Mann, C., Oberländer, H., & Scheid, C. (2001). *LRS. Legasthenie. Prävention und Therapie*. Weinheim: Beltz.
- Mantel, M. (1990). *Effizienter lernen, Wissen schneller aneignen – Speicherkapazität steigern – Kreativität verbessern – Kompaktwissen* (3. Aufl.). München: W. Heyne-Verlag.

GENERAL LITERATURE

Marschik, M. & Klicpera, Ch. (1993). *Kinder lernen lesen und schreiben. Ein Ratgeber für Eltern und Lehrerinnen*. Dortmund: borgmann publishing.

Otto, Ch. (2004). *LRS Teil I und Teil II. Förderung – Lesen – Schreiben – Lernen*. Zwettl: Waldviertler Lehrmittelverlag.

Reid, G. (2004). *Dyslexia: A Complete Guide for Parents*. Chichester: John Wiley & Sons.

Rosenkötter, H. (1997). *Neuropsychologische Behandlung der Legasthenie*. Weinheim: Psychologie Verlags Union.

Rosenkötter, H. (2003). *Auditive Wahrnehmungsstörungen*. Stuttgart: Klett-Cotta.

Sellin, K. (2004). *Wenn Kinder mit LRS Fremdsprachen lernen*. München: Reinhardt Verlag.

Schulte-Körne, G. (2004). *Elternratgeber Legasthenie*. München: Knaur.

Schwinghammer, H. (1999). *Legasthenie – So helfe ich meinem Kind*. Augsburg: Weltbildbuchverlag.

Smythe, I. & Everatt, J. (2002). Dyslexia and the multilingual child - Policy into practice. *Topics in Language Disorders*. Vol 22, 71-80.

Smythe, I., Everatt, J., & Salter, R. (2004). *International Book of Dyslexia. A cross language comparison and practice guide*. Chichester: John Wiley & Sons.

Soremba, E. M. (1995). *Legasthenie muss kein Schicksal sein. Was Eltern tun können, um ihren Kindern zu helfen* (3. Aufl.). Freiburg im Breisgau: Herder.

Steirischer Landesverband Legasthenie (STLL). *Empfehlungen für PädagogInnen und Eltern*. Folder. Graz: Leykam.

Tacke, G. (1998). *Lese- Rechtschreibschwäche. Diagnose, Ursachen, Fördermöglichkeiten. Materialien Grundschule GS 3*. Stuttgart: Landesinstitut für Erziehung und Unterricht.

Tacke, G. (2000). *Informationen zur Lese- Rechtschreibschwäche*. Website:
<http://www.oberschulamtstuttgart.de/beratung/psychol/material/LRSInternet/LRSInternet.htm>

Warnke, A., Hemminger, U., & Plume, E. (2004). *Ratgeber Lese-Rechtschreibstörungen*. Göttingen: Hogrefe Verlag.

Weigt, R. (1994). *Lesen und Schreiben lernen kann jeder? Methodische Hilfen bei LRS*. Berlin: Luchterhand.

GENERAL LITERATURE

WEBSITES

British Dyslexia Association (BDA)

(website: <http://www.bda-dyslexia.org.uk/>)

European Dyslexia Association (eda)

(e-mail: [http://eda@compagnet.be](mailto:eda@compagnet.be))

Hornsby International Dyslexia Centre

(website: <http://www.hornsby.co.uk>)

International Dyslexia Association (ida)

(website: <http://www.interdys.org>)

Dyslexia International - Tools and Technologies (D.I.T.T.)

<http://www.ditt-online.org/>

Information Network on Education in Europe

(website: http://www.eurydice.org/Eurybase/frameset_eurybase.html)

World Dyslexia Network Foundation (WDNF) - Ian Smythe

(website: <http://web.ukonline.co.uk/wdnf/index.html>)

DYPATEC Projesine Katılan Kurumlar

Avusturya

Pädagogische Akademie des Bundes in der Steiermark

Hasnerplatz 12, 8010 Graz

Telefon: ++43 316 683189

Faks: ++43316-683189/20

e-posta: office@phgraz.at

İnternet sitesi: www.phgraz.at

Koordinatörü: Hermine.Posch@aon.at

Institut für Sprachwissenschaft (Karl-Franzens-Universität Graz)

Merangasse 70, 8010 Graz

Telefon: ++43 316 3802421

Faks: ++43 316 380-9780

İnternet sitesi: <http://www.gewi.uni-graz.at/ling/>

Koordinatörü:

a.o. Univ.-Prof. Dr. Hanspeter Gadler

e-posta: hanspeter.gadler@uni-graz.at

Steirischer Landesverband Legasthenie (STLL)

Mandellstraße 4, 8010 Graz

Telefon: ++43 316 829560

Cep telefonu: ++43 316-676 3690717

İnternet sitesi: <http://www.legasthenie-stll.com/>

Koordinatörü:

Petra Rouschal

e-posta: rouschal@yahoo.de

Arbeitskreis Kind und Schule (ARKUS)

Rechter Iselweg 5, 9900 Lienz

Telefon: ++434852-64085

Faks: ++434852-64085

İnternet sitesi: www.arkus-lienz.at

Proje Koordinatörü:

Lindsberger

e-posta: arkus@aon.at

Çek Cumhuriyeti

Universita Karlova, Pedagogická Fakulta Katedra speciální pedagogiky

M.D.Retigová 4, Praha 1, 110 00 Česká republika

Telefon: +420 221 900 246

Faks: +420 224 947 782

e-posta: iva.strnadova@cpedf.uni.cz

iva.strnadova2@seznam.cz

Almanya

Sozialpädiatrisches Zentrum, Klinikum Ludwigsburg
Erlachhofstraße 10, D-71631 Ludwigsburg, Deutschland

Telefon: ++49 7141-997162

Faks: ++49 7141-007470

İnternet sitesi: www.kliniken-lubi.de

Koordinatörü:

Dr. Henning Rosenkötter

e-posta: henning.rosenkoetter@kliniken-lb.de

İkinci yıldan itibaren projede yer alan

(başarılı bir hazırlık süreci ve ilk yıl gözlemci statüsüyle):

Praxis für Integrative Kindertherapie (PIK)

Mahlowerstraße 24

12049 Berlin

Koordinatörü:

Petra Dinse

e-posta: Petra.dinse@t-online.de

Lüksemburg

DYSPEL (Dyslexia and Special Needs Luxembourg)

33, avenue Victor Hugo, L-1750 Luxembourg

Telefon: 00352 26478505

İnternet sitesi: www.dyspel.org

Proje Koordinatörü:

Raymond Claes (President of DYSPEL)

e-posta: info@dyspel.org

Polonya

olskie Towarzystwo Dysleksji (Polish Dyslexia Association)

80-343 Gdansk, ul. Pomorska 68, Poland

Telefon: ++4858 557 0531333

Faks: ++4858 557 5835

İnternet sitesi: <http://dysleksja.univ.gda.pl/>

e-posta: marta.bogdanowicz@wp.pl

e-posta: psymbg@univ.gda.pl

İngiltere

Dyslexia North West, c/o Red Rose School

28 - 30 North Promeade, St. Annes on Sea, Lancashire, England FY8 2 NQ

Telefon: 01253 720570

Fax: 01253 720570

İnternet sitesi: www.redroseschool.co.uk

www.dyslexiacentre.org

Koordinatörü:

Colin Lannon

e-posta: redroseschool@btopenworld.com

TÜRKİYE

Canakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği A.B.D.

Anafartalar Kampüsü, 17100 Canakkale Türkiye

Telefon: 0 286 2171303

Fax: 0286 2120751

İnternet Sitesi: www.comu.edu.tr

Koordinatörü: Yrd.Doç.Dr.Çiğdem ŞAHİN TAŞKIN

e-posta: cashin@comu.edu.tr

TÜRKİYE

Göztepe Halil Türkkan İlköğretim Okulu

Yumurtacı Abdi Bey sok. No.55,

Kadıköy 34720 İstanbul TURKEY

Telefon: 0216 567 07 90

Koordinatörü: Şeyda İŞMAN

Hadice Erdoğan

Mobile number: 021 656 707 90

e-posta: s_isman@hotmail.com

haterdo@yahoo.com

MALTA

Malta Öğrenme Güçlüğü Servisi

Koordinatörü: Christine XUEREB

e-posta: christine.xuereb@gov.mt

List of Authors

Austria

<i>INSTITUTION-NAME</i>	<i>E-MAIL ADDRESS</i>	<i>WEBSITE</i>
<i>Pädagogische Akademie des Bundes in der Steiermark</i>	<i>Teacher Training College</i>	www.phgraz.at office@phgraz.at
Posch Hermine, Mag.	Hermine.Posch@at	
Reinsberger Elisa	elisa.reinsberger@schule.at	
Unterleitner Inge, Mag. Dr.	Inge.unterleitner@gmx.at	

<i>Karl-Franzens-University Graz</i>	<i>University of Graz, Department of Linguistics</i>	http://www-gewi.uni-graz.at/ling/
Edtstadler Konstanze	konstanze.edtstadler@edu.uni-graz.at	
Gadler Hanspeter, a.o. Univ. Prof. Dr.	hanspeter.gadler@uni-graz.at	

<i>STLL (Steirischer Landesverband Legasthenie)</i>	<i>Parents Association</i>	http://www.legasthenie-stll.com/
Glatz Renate, Dipl. Päd.	renate.glatz@aon.at	
Pratter Karin, Mag.	karin.pratter@chello.at	
Rostek Elke	elke.rostek@tugraz.at	
Rouschal Petra	rouschal@yahoo.de	

<i>ARKUS (Arbeitskreis Kind und Schule)</i>	<i>Parents Association</i>	www.arkus-lienz.at
Lindsberger Gudrun	arkus@aon.at	
Neumayr Elisabeth	e.neumayr@zt-gis.at	
White Karen	k.white@utanet.at	

Germany

<i>Sozialpädiatrisches Zentrum, Klinikum Ludwigsburg</i>	<i>Center for Child Neurology and Developmental Medicine</i>	www.kliniken-lubi.de
Rosenkötter Henning, Dr.	henning.rosenkoetter@kliniken-lb.de	
Tacke Gero, Dr.	Gero.Tacke@Main-Tauber-Kreis.de	

PIK (Praxis für Integrative Kindertherapie)	PIK (Center for integrative child therapy)	
Dinse Petra	petradinse@t-online.de	
Erdmann Christa		
Otto Christel; Dr.		

Luxembourg		
DYSPÉL	Dyslexia and Special Education Needs	http://www.dyspel.org
Claes Raymond	raymond@dyspel.org rclaes@pt.lu	http://www.dyspel.org/dypatec
Weber Mathilde	tweber1@pt.lu	

Poland		
Polish Dyslexia Association	Parents Association	http://dysleksja.univ.gda.pl/
Bogdanowicz Marta, Prof. Dr.	marta.bogdanowicz@wp.pl psymbg@univ.gda.pl	
Kasica-Nowakowska Alicja	alicja.kasica@gmail.com	
Petrus Paulina	petrusp@poczta.pl	
Bogdanowicz Katarzyna	kasiabogdanowicz@poczta.onet.pl	

Czech Republic		
Charles University in Prague		
Strnadova Iva, Dr.	iva.strnadova2@seznam.cz iva.strnadova@pedf.cuni.cz	
Cerna Marie, Doc. PhDr.	marie.cerna@pedf.cuni.cz	
Novakova Helena, Dr.	hmk@seznam.cz	

United Kingdom		
Dyslexia North West	Red Rose School	www.redroseschool.co.uk
Lannen Colin	redroseschool@btopenworld.com	
Lannen Sionah, Dr.		www.dyslexiacentre.org
Reid Gavin, Dr.	gavinr@education.ed.ac.uk	

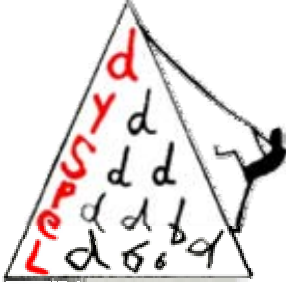
Malta		
<i>SpLD Service Malta</i>	<i>Special Learning Difficulties Service</i>	
Xuereb Chrisitine	christine.xuereb@gov.mt	
Cardona Kevin	kevin.cardona@educ.gov.mt	

Turkey		
<i>Canakkale Onsekiz Mart University Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği A.B.D. Anafartalar Kampüsü, 17100 Canakkale</i>	<i>University of Canakkale</i>	www.comu.edu.tr
Sahin Taskin Cigdem	csahin@comu.edu.tr	

<i>Göztepe Halil İbrahim Türkkân İlköğretim Okulu Yumurtacı Abdi Bey sok. No.53, Kadıköy 34720 İstanbul</i>	<i>Special School for Children with Dyslexia and other Learning Difficulties</i>	
Isman Seyda	s_isman@hotmail.com	
Erdgony Hatice	haterdo@yahoo.com	

DYPATEC projesine katılan kurumlar:

www.dyspel.org/dypatec

9 788072 903139